

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre 5 K — f.
Negyed évre . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

Hirdetések:
= Megállapodás szerint.

Nyilttér soronként I K.

Kéziratokat
nem küldünk vissza

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Iskolák.

A hírlapírásban vannak idénycikkek, amelyek évről-évre megjelennek az országos és vidéki lapok hasábjain. A témák olyanok, hogy szinte rákényszerítik magukat az újságíróra, mert rendszeresen visszatérő időszakokban annyira aktuálisak, hogy a társadalom minden rétegét érintik.

Az élet azonban halad és fejlődik. A régi témákról lehet új dolgokat mondani, mert átalakulnak az intézmények és változnak a társadalom nézetei. Megtörténik azonban az is, hogy a fejlődés megakad, az intézmények fejlődése nem tart lépést az élet igényeivel s a társadalom csökönyösen ragaszkodik az elavult előítéletekhez és a múltból származó avas felfogáshoz.

Körülbelül így történt a magyar iskolákkal, közoktatási rendszerünkkel és a társadalomnak a közműveltségre, az ifjúság nevelésére vonatkozó felfogásával. Az ideai iskolaév tehát szakasztott olyan, mint a tavalyi; ugyanazok a jelenségek, ugyanazok a panaszok és hiányok, amelyekről szakkörök és laikusok évek óta beszélnek, írnak és ankéteznek. Ujat mondani alig lehet, legfeljebb fokozottabb a panasz, mert az élet igényei és oktatási rendszerünk között évről-évre kirívóbb az ellentét s mindig hangosabbak lesznek a kifakadások azok részéről, akik iskoláinknak modern irányban való fejlesztését sürgetik.

Az elemi iskolákra vonatkozólag történetek ugyan reformok, de azok csak kis részben vonatkoznak magára az oktatásra. Inkább adminisztratív és politikai célok irányították az újításokat, míg az ismeretek terjesztésének fokozására nem gyakorolnak lényegesebb befolyást. A másfél milliárdos költségvetésből nem sok kerül az elemi oktatásnak oly irányban való fejlesztésére sem, hogy végre az általános kötelező iskolázás ne csak papiros malaszt legyen, hanem eleven valósággá váljon és a kultur statisztikát ne éktelenítse az iskolázatlanok nagy száma.

Folyik az elvi harc az iskolák államosítása érdekében s akik az elemi oktatás államivá tételét sürgetik, azt hiszik, hogy ők a magyar kultúra apostolai. Pedig a társadalomra és a kulturára nézve teljesen mindegy, hogy milyen jellegű az iskola. Nekünk első sorban jó iskolák kellenek. Ez pedig nem függ a jellegtől, hanem az oktatási rendszertől és a szakszerű felügyelet szigorától.

Népoktatásunk régi sebeinek gyógyítása érdekében is történik itt-ott valami, de bizony sokkal lassabban emelkednek a düledező kunyhók helyére korszerű iskolák, sokkal gyérebben jutnak az új tanszerek és felszerelési tárgyak az elemi iskolákba, mint azt az élet igényelné. Könnyebb egy vicinális vasutat financirozni, mint iskolát építeni. Nemesak falvakon, hanem még városokban is éktelenkednek a rozoga viskók, ahol tulzsufolt termekben terjesztik a felvilágosodás áldásait és a testi nyavalyákat, ragályos betegségeket.

A középiskolák mai szervezetét és oktatási rendszerét szakférfiak már évek óta tarthatatlannak mondják. A polgári iskolák nem tudnak beleilleszkedni a rendszerbe úgy, hogy a tudományos pályára előkészítő intézetek mellett a gyakorlati irányt képviseljék. Nem voltak képesek népszerűsége vergődni s az ifjúságot inkább a viszonyok, a kényszer, vagy a gimnáziumban szerzett rossz bizonyítványok vezetik a polgári iskolákba.

A gimnáziumokba tódul össze Magyarország tanuló ifjúságának legnagyobb része. A társadalom nem ébredt még annak a tudatára, hogy az élet nem tudományos intézetekben kierőszakolt bizonyítványokat, hanem minél több gyakorlati tudást követel; azt a meggyőződést táplálja, hogy csak a tudományos iskola elvégzése biztosítja fiainak a kenyeret és tekintélyt. Ezért ostromolják a kormányt az ország minden sarkából gimnáziumért.

A tudományos középiskolákban való tulzsufoltság az oka annak, hogy a gim-

náziumokban a tudományos pályákra, az egyetemre való képesség mértékét le kell szállítani, mert egyrészt a gimnáziumból kiszorult ifju legtöbbször ugyszólván elveszett, másrészt a tulzsufoltság felületessé és eredménytelenné teszi a tanár munkáját.

Ezt maguk a pedagógusok mondják, akiknek legnagyobb erőfeszítése is hiábavaló, hogy a középiskola művelőképességét emeljék s a tudás nivójának fokozatos esését megakadályozzák.

Miután a reális életpályákra képesítő oktatási rendszer nálunk még nem fejlődött ki s azok az iskolák, amelyek, erre voltak szánva, csökevényesek maradtak: minden ut a gimnáziumhoz vezet s minden életpálya, amely az intelligenciának és előképzésnek bizonyos fokát követeli, onnét indul ki. Tehát a szorosán tudományos célokra szánt intézményt az élet egységes középiskolává tette anélkül, hogy oktatási rendszere ehez alkalmazkodott volna. Ezt a hibát kénytelenek a tanárok megkorrigálni, amit csak úgy tehetnek, ha a tudományos igényeket az ifjúsággal szemben leszállítják. Az egyetemek azután megtelnek oda nem való, tehetségtelen ifjakkal s bekövetkezik a tudományos pályákon való tultermelés. És sok a panasz az élet minden terén, hogy az egyetem ontja a diplomás embereket, akiknek tudása gyenge és fogyatékos.

Amig a középoktatásnak az a része, amely a gyakorlati ismereteknek minden intelligens embertől megkövetelhető mértékét lesz hivatva terjeszteni, szervezve nincs, amig a tudományos iskolák nem csak valódi céljukat tartják szem előtt s meg nem szabadulnak azoktól a mellétekintetektől, alyeket az élet kényszerít rájuk: addig a helyzet meg nem változik.

Amig a gyakorlati ismeretek értékének tudata, reális pályák szeretete át nem hatja a társadalmat, addig szeptember elsején viszik a rengeteg gyereket a gimnáziumba, amely kénytelen dédelgetni a

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csak a természetes szénsavas ásványviz erre a legbiztosabb óvószert.

Minden külföldi fölülmul hazánk természetes szénsavas vizeinek királya:

a mohai **ÁGNES** -forrás

Milleniumi nagy éremmel kitüntetve. Kitűnő asztali bor és gyógyvíz; a gyomor-

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomor-bajosoknak.

Kedvelt borvíz! **Olcsóbb a szódavíznél!** Kedvelt borvíz!
Főraktár: GYARMATI VILMOS urnál Zalaegerszegen.

tehetségtelent is, kénytelen kisebbre szabni a mértéket, meddő munkát végezni a zsufolt tantermekben.

Az átalakulásnak azonban hovatovább meg kell indulnia, ha nem akarunk lemaradni a kultúra rohanó szekereiről. Határinkon túl már más világ van. A gyakorlati tudás hatalma hódít, új tér, új pályák nyílnak a munkának, az észnek. Ezekre kell előkészítenünk a magyar ifjúságot s kezébe adni a kultúra minden fegyverét. Erre pedig mai oktatási rendszerünk alig képes.

Várva várjuk az átalakulást, a fejlődés új irányait, amely a modern kultúra utjaira vezet.

Közigazgatás.

Zalavármegye alispánja terjedelmes jelentésben számol be a vármegye közigazgatási állapotáról. A jelentés, amely a szeptemberi közgyűlés elé terjesztetik, az 1908 évi április 1-től július 1-éig terjedő időszakra vonatkozik.

Felemlíti a jelentés, hogy a megyei székhelyet a járási székhelyekkel s ezeket egymással összekötő távbeszélő hálózat létesítése iránt a tárgyalások megindították, amelyek eredményéhez s a belügyminisztertől kért segély megajánlása után a hálózat kiépítése iránt az intézkedések rögtön megtehetőek lesznek.

Az alispán a községi képviselőtestület összes ügykörére vonatkozólag általános tájékoztatást adott ki, amelyben különösen a képviselőtestület által hozott határozatok szerkesztése és felterjesztése, a gyűlési jegyzőkönyvek és határozatok szerkesztése stb. tekintetében adott részletes utasításokat.

A községi költségvetések beterjesztését az hátráltatja, hogy az állami adók és különösen a III. osztályú kereseti adó kivetési és előirási munkálatai rendszerint csak július, augusztus hónapokban nyernek befejezést s ennek következtében a községek nem képesek következő évi költségvetéseiket oly időben összeállítani, hogy azokat a törvényhatósági bizottság őszi közgyűlésében tárgyalhassa, amint ezt a községi szervezési szabályrendeletek és a törvény előírják. A késői adókivetés a vármegyei háztartás rendjét és az adózók érdekeit is hátrányosan befolyásolja, mert annak következtében a megyei pótdadók csak az év utolsó negyedében vehetők ki. Felterjesztés tételtek tehát a kormányhoz, hogy az adókivetési munkálatoknak soron kívüli befejezése iránt intézkedjék.

Azon tapasztalat folytán, hogy vásárok és különösen bucsuk alkalmával tömegesen érkeznek a vidékről, sőt a szomszédos vármegyéből s a határszélen idegen országokból is a községbe koldusok, akik egymással nem valami épületes módon dulakodva, a vásár-, illetőleg templomteret valóságos ellepik, a közönséget zaklatják, testi hibáikat szemérmetlenül fitogtatva, undort keltenek, gyakran pedig ilven hibákat színelnek és általában véve a rend és vagyonbiztonság ártalmára vannak, a közegészségügy, köztisztaság és közszemérem érdekeit sértik, ezen érdekek megóvása céljából az illetékes hatóságok figyelmét az e tekintetben fentálló törvényekre, szabályokra és arra hívta fel az alispán, hogy amennyiben egyes községek nem képesek szegényeik eltartásáról gondoskodni, az állam segélyét is igénybe vehetik.

A földmivelésügyi miniszter által a husvizsgálat tárgyában kiadott új rendelet az állattenyésztő nagy közönség anyagi érdekeit veszélyezteti. Ugyanis aszerint a növendékmarhának (2 hónapos korától a nyugati fajta 2, a magyar fajta pedig 3 éves koráig) a húsát a kifejlett szarvasmarha húsával együtt, egy mészárszékből nem, hanem csak „Növendékmarhahús” felirással ellátott külön mészárszékből, ilyenek hiányában pedig csak hatósági husszékben árusítható, amely hatósági husszékben lesz egyúttal a rendelet szerint csekélyebb tápláló és élvezeti értékű húsok minősített hús is kimérve. Minthogy előre láthatólag nem igen fog kellő számban olyan mészáros találkozni, aki csupán növendékmarha vágására vállalkozik és mészárszékjét az említett felirattal

ellátja, vagy pedig két üzlethelyiséget állítson fel; másrészt pedig az u. n. csekélyebb tápláló és élvezeti értékű s beteg marhából kikerülő húsok a hatósági husszékben leendő árusítása a fogyasztó közönség legnagyobb részét visszatartja attól, hogy ily husszékben vásárolja a húst: nagyon természetes, hogy a növendékmarha majd egészen ki lesz zárva a fogyasztásból, a fogyasztás céljaira történő adásvevésből s ennek következtében annak ára lesz alacsonyabb, a fogyasztás áron is alig lesz képes azt értékesíteni, főként ma, amikor a nagy takarmányhiány is leszállja az árakat.

Ugyanazon rendeletnek a közfogyasztásra szánt hús szállítására vonatkozó s a jelenlegi szabályokat nemcsak a szállítási módok, hanem a szállítható hús mennyisége tekintetében is nagyban szigorító intézkedései megszüntetik azt a régi szokást, amely szerint egyes fogyasztók városokba különböző okokból a vidékről, a vidéken pedig azért, mivel nincs minden községben vágóhid, a közeli városból, illetőleg egyik községből a másikba hozatnak kis mennyiségben húst és amely szokás fentartása különösen a vidéki fogyasztó közönség érdekéből azért is szükséges, mert különben a falusi mészáros, elég fogyasztó hiányában, saját közönsége számára sem tarthatna húst.

Minthogy azonban az új rendelet végrehajtása után sem lesz minden községben vágóhid, illetőleg ezentúl sem fognak minden községben marhát vágni és húst árusítani s ennél fogva e kényszerhelyzetben az említett gyakorlat be sem szüntethető, feliratilag felkérte az alispán a földmivelésügyi minisztert, hogy a húsok kismértékben való szállítására nézve intézkedjék s a megyei közigazgatási bizottság féléves jelentésében szintén megfelelő intézkedéseket kért a kormánytól.

Közegészségügy. A felnőttek egészségi állapota kedvező volt, amennyiben csupán csekély számu váltóláz és az emésztő szervek könnyű lefolyású hurutos bántalmai észleltek. Azonban a gyermekek egészségi állapota általában véve nem volt kielégítő, mert a kanyaró több helyen járványosan lépett fel; az előfordult vörhenyesetek pedig súlyos jellegűek voltak s a halálozási arány nagy volt. Előfordult még a ronsoló toroklob, a hökhurut és a fültömrigyöl; továbbá a gyomor- és bélhurut kedvező kimenetellel.

A bejelentésre kötelezett fertőző bántalmak közül előfordult: ronsoló toroklob 65, hasihagyomány 26, kanyaró 475, vörheny 197, hökhurut 59, bárányhimlő 9, gyermekágyi láz 5, fültömrigyöl 33, járványos agy és gerincagyhártyalob 2 esetben.

A szemeses köthártyalob, mely a perlaki, alsó-lendvai és esáktornyai járásokban tájkórosan uralkodik, a többi járásokban és rend. tanácsu városokban pedig szórványosan fordult elő, 2465 esetben jelentkezett, amelyek közül gyógyult 266, eltávozott vagy meghalt 35, gyógykezelés alatt maradt 2164.

Rendőri boncolás 5, külső hullaszemle pedig rendőri tekintetből 54 teljesített; súlyos testi sértés bejelentetett 3, öngyilkosságot 15 egyén követett el, véletlen szerencsétlenségből bekövetkezett halálnak 19 egyén esett áldozatul, az elme-kórnak 17 esete képezte hivatalos beavatkozás tárgyát, veszett eb által 2 egyén maradt meg, akik védőtás oéljából a budapesti Pasteur-intézetbe szállítottak; szerencsétlen szülés előfordult 7 esetben; hét éven alul elhalt gyermekek gyógykezelése 163 esetben mulasztott el, miért is a mulasztók ellen a törvényszerű eljárás megindított.

A járási orvosok 47 községben teljesítették az egészségrendőri vizsgálatot.

Van a vármegye területén lelenc 71, dajkaságba adott 464, elmebeteg és hülye 784, siketnéma, vak és nyomorék 817, közsegélyre szorult 2615, keresetképtelen árva 2615.

A m. t. főorvos a lefolyt időszakban megvizsgálta az alsó-lendvai, bellatinézi, esáktornyai, balatonfüredi, esabrendeki, köveskallai, pacsai, sümegi, tapolezai, zalalövői és zalaszentgróti nyilvános jellegű s a badacsonytomaji, hévízi, kapolcsi, esesztregi, dobronaki és stridói kézi gyógyszer-tárakat; felülvizsgálta az alsó-lendvai és esáktornyai járások trachomás betegeit; megvizsgálta a balatonfüredi szeretetházat és állami polgári iskolát, a bellatinézi és stridói iskolákat, a zalaszentgróti és sümegi gyermektelepeken elhelyezett gyermekeket; felülvizsgálta a hévízi és balatonfüredi fürdők közegészségi viszonyait s a Hévízen tapasztalt egészségügyi hiányoknak és főként a vízvezeték hiányának megszüntetése érdekéből

javaslatot terjesztett elő, minek alapján a megfelelő törvényszerű intézkedések megtételtek s így annál inkább is azon reményt lehet táplálni, hogy jövőre a fürdőző közönség igényei az eddiginél nagyobb mérvben fognak kielégítést nyerni, mert a gyógydíjak felhasználásánál is a folyó és a megelőző évben követett gyakorlathoz képest a fürdő emelése lesz kiválólag szemé lőtt tartva.

A közegészségügyi szolgálat hatályossága s ellenőrzése és ezzel kapcsolatban a ragályos betegségek esetén követendő eljárás, az orvosszakértői és hatósági felügyelet s a hatósági ügyvitel érdekében folytatólagos intézkedések tételtek.

Állategészségügy. A haszonállatok egészségi viszonyai ezen időszak első felében még elég kedvezőek voltak, annak második felében azonban mindinkább rosszabbra fordultak. Ugyanis a hivatalból jelentendő fertőző állati betegségek folyton terjedtek, amennyiben a fertőzött községek száma március végén csak 25-öt tett ki s áprilisban már 33-ra, májusban 50-re, júniusban 65-re és júliusban 77-re szaporodott. Az emelkedést főként a lépfene és a sertésvésznek csaknem folytonos terjedése idézte elő, a mit az ivarszervi hólyagos kiütésnek jelentékeny és a sertésorbáncnak kisebb mérvű esökkenése sem tudott ellensúlyozni. Más betegségek elterjedésében nem történt nagyobb változás. A lépfene fellépését és terjedését nagyon elősegítette a már június végén, de még inkább a júliusban évet-hetővé vált nagy takarmányhiány, melynek következtében a kétségtelenül fertőzötteknek felismert legelők használata nem volt elkerülhető. Ez a körülmény volt okozója annak, hogy az itteni viszonyok között egyébként csak szórványosan jelentkezni szokott ezen betegség több községben helyi járvánnyá fajult s ugyancsak az említett körülmény hatott gátlólag az ezen betegség elfojtására irányuló hatósági intézkedések pontos és szigorú végrehajtásánál is. Ehhez járult még, hogy a kiscsárdák, dacára az ez irányú ismételt felvilágosítási kísérleteknek és a védőoltások költségeinek részbeni fedezésére kilátásba helyezett anyagi segélyezésnek, — állhatatosan idegenkednek a védőoltások igénybevételétől, jóllehet az adott viszonyok között egyedül ez alkalmas arra, hogy a további fertőzésnek és elhullásoknak útját állja.

A hivatalból jelentendő ragadós betegségek közül előfordultak: lépfene 48, veszettség 2, ivarszervi hólyagos kiütés 37, rühkór 7, sertésorbánc 47, sertésvész 60 községben.

Más betegségek közül elég jelentékeny veszteségeket okozott a szarvasmarhák között a sercegő üszök, a bárányok és malacok között egyev gazdaságokban a vérhas. Kisebb mérvű helyi járványok alakjában előfordult még a szarvasmarhák fertőző vérfestékvizelése, a járványos elvetelés és végül a fertőző hüvelyhurut.

Védőoltások lépfene, sercegő üszök, sertésorbánc és (kísérletképpen egy gazdaságban) sertésvész ellen eszközöltettek összesen 111 gazdaságban és 22 községben. Ezen számadatokból kitűnik, hogy a kiscsárdák — bár némi javulás e téren is már észlelhető — még mindig elenyésző csekély mértékben veszik igénybe a védőoltásokat. Sajnos, a védőoltások eszméje a kiscsárdák körében még mindig oly kevés érdeklődésre talál, hogy azon aránylag csekély összeg is (400 K), a melyet a zalavármegyei gazdasági egyesület azon célból adományozott, hogy abból szegény sorsú kiscsárdák állatai tulajdonosaik anyagi megterhelhetése nélkül beohtassanak és a védőoltások eszméje ez uton is terjesztessék, — kellő számu jelentkező hiányában eddig nem volt felhasználható, úgy hogy a jelentkezésre való felhívást legutóbb meg kellett ismételni.

Az állatvásárok forgalma, néhány kivételtől mellőzve, általában nagyon gyöngye volt; azonban a takarmányhiány s ennek következménye, az állatárak jelentékeny esése folytán a legutóbbi időben (július második felében) a külföldi vevők és főképen olasz állatkereskedők szokatlanul nagy számban keresték fel állatvásárjainkat és leginkább növendékmarhát igen nagy számban vásároltak.

Közgazdaság. Azok a remények, amelyeket a gazdák, a gabona és takarmányneműek tavaszi kedvező állása alapján, az ideai terméshez fűztek, a kedvezőtlen időjárás következtében megsemmisültek. Az időjárás mostohasága miatt sem a gabona, sem a takarmányneműk nem adtak oly termést, hogy a gazdák azzal megelégedhettek volna; sőt az utóbbiak termése, mely sok helyen

esaknem teljesen meghiusultnak jelezhető, válság elé sodorta állattenyésztésünket.

Részletezve az idei terméseredményeket: a gabonaművekből a buza és rozs termését általában véve közepesnek mondhatjuk, habár van a megyének oly része, mint különösen a tapolcai járás, melyben az őszi gabonaművek is rossz eredményt szolgáltattak. A tavaszi gabonaművek általánosságban gyengék voltak és azt mondhatni, rossz eredményt szolgáltattak. Míg az ősziéknél több helyen a jó minőség a mennyiségbeli veszteséget némileg pótolta, addig a tavaszi gabonaműveknél a minőség is gyenge volt. A kapás-növények első fejlődése kedvező volt, a későbbi szárazság következtében azonban a fejlődés visszamaradt. A burgonya sok helyen alig tudott gumót kötni s a tengeri nem egy helyen nem tudta a esővét kihozni.

A takarmányművek termése határozottan rossznak minősíthető, mert a szénatermés sem felelt meg a várakozásnak, a sarjtermés pedig némely helyen megsemmisült s a legtöbb helyen a lehető legesekélyebb, a mesterséges takarmányok termése pedig általánosságban olyan rossz, hogy azzal a szénahiány pótlására gondolni sem lehet. A legelők általában véve kopárok.

Mint hogy a gyök- és gumós növények termése tekintetében szintén rossz eredményre van kilátás és mivel szalma sem termelt kellő mennyiségben s a nyári kisegítő takarmánynövények eredménye elvethető nem voltak, a gazdák ez évben a legnagyobb takarmányszükség elé néznek.

A szőlők szép hozamot ígérnek, fejlődésük és virágzásuk szép és kedvező befolyású volt, de a hosszan tartó szárazságot, főként a későn érő fajoknál, már a szőlő is kezdte érezni, sőt több helyről a fűrtök leszáradásáról érkeztek panaszok. Azonban az utóbbi hetek csapadéka a szőlőt a késői fajoknál újra elősegítette fejlődésében, de viszont a korai fajoknál, amelyek nagyon korán érésnek indultak, egyes vidékeken a szemek megrepedését okozta s ezzel rothadást idézett elő.

A gyümölcsfák — a diót és gesztenyét kivéve — a virágzás és a szem fejlődésének első szakában beállott óriási hőség miatt sok helyen terméketlenek maradtak.

A kertészet szintén erősen megsínylette a nagy szárazságot. Az állatállomány takarmányozása, ami már a tavasz folyamán is sok gondot okozott a gazdáknak, a fent vázolt rossz takarmánytermési viszonyok következtében válságos helyzetbe jutott. A nyári zöld takarmányok teljes hiánya több helyen arra kényszerítette a gazdákat, hogy a télire betakarított szálas száraz takarmányok feletetéséhez hozzáfogjanak.

Mind ezek arra kényszerítették a gazdákat, hogy állatállományukat az elkerülhetetlen szükség mértékére, sőt azon alul is leszállítsák. Sajnos ez a körülmény is hozzájárult ahhoz, hogy az állatárak igen nagy mértékben leszállottak s előre láthatólag még inkább esőknek.

A gabonaférgek tekintettel a gyenge termésre, habár a börzei spekuláció következtében ingadozások voltak is kitéve, mégis meglehetősen tartották magukat.

A takarmányárak ez évben oly magasra emelkedtek, hogy a takarmány bevásárlása — ha kapható lesz is — alig lehetséges, haszonnal való felhasználása pedig lehetetlen.

A borárak a jobb termésre való kilátás következtében némileg visszaestek, az utóbbi időben azonban szilárdabb irányzat mutatkozott a borértékesítés körül.

A földművelésügyi miniszter a nagy takarmányhiányra való tekintettel felhatalmazta az erdőszeti albizottságot, hogy az üzemtervektől eltérő kivételes lombszedési és legeltetési engedélyt adjon az erdőtervény szerint kezelendő erdőekben.

Közülat. A törvényhatósági utak állapota az elmúlt időszakban általában véve jó volt. A m. kir. államépítészeti hivatal az elmúlt évekről elmaradt és a folyó évre előírt építési munkák tervezésével elkészülvén, a munkák szabályszerű biztosítása megtörtént úgy, hogy az előirányzott építési munkák mind kivitelre kerültek, sőt részben már befejezve is vannak.

Közrendészet. A vármegye területén az 1908. évi április 1-étől július 31-éig előfordult tüzesetek száma 35 volt, amelyeknél az összes elhamvasított érték a betervezett kimutatások szerint 329.562 korona, melyből biztosítás folytán megtérül 101.070 korona s így a szenvedett kár 178.492 koronára rug.

A tüzet a teljesített vizsgálat szerint 16 esetben gondatlanság, 6 esetben gyermekek játéka, 2 esetben gyújtogatás okozta; a tűz keletkezésének oka 11 esetben kideríthetetlen volt.

A személy- és vagyonbiztonság súlyosabb becsapódás alá eső bűncselekményekkel nem lett megzavarva; a kisebb bűnesetek tettesei pedig legnagyobb részben a csendőrség által kinyomozva és az illetékes hatóságoknak följelentve lettek.

A m. kir. csendőrség által az elmúlt időszakban ember élete elleni büntetést 13, súlyos testi sértésért 9, hatóság elleni erőszak büntetéseért 5, lopásért 56, szemérem elleni büntetést 1, csalásért 2 és jogtalan elszámításért 1 egyén lett letartóztatva; különböző természetű kihágásért 307 tettes lett az illetékes hatóságok elé vezetve.

Ipari oktatás.

A régi magyar közmondás azt tartja, hogy: suszter maradj a kaptafádnál. Ebben a közmondásban olyan igazság rejlik, amely nem hogy lealacsonyító volna az iparosra, hanem inkább buzdító figyelmeztetés hivatásának teljes betöltésére.

Az a vajadás, amelyen iparunk születésének át kellett esnie, sokféle ingadozást okozott s nem mindig az említett közmondásba foglalt igazság volt a vezérosság, amely után iparunk haladt. Fel kellett előbb fedeznünk az ipar nagy jelentőségét; nemcsak az alsóbb osztályokat, hanem a műveltebb köröket is meg kellett győzni, mily nagy nemzeti erő az izmos, munkabíró, alkotni képes ipar. Küzdeni kellett, de kell még ma is azzal az ellenszennvel, amely irtózik a szeretett gyermeket a kézimunkával való keresetre szánni. Nálunk mindenki iparkodott — s jelenben is csak mérsékelt a hiba javulása — fiát diplomás embernek, bürokratának nevelni, akár megengedte ezt a szülő vagyoni helyzete, akár nem — s ami még rosszabb, akár volt a fiuban hozzávaló kedv és rátermettség, akár nem. Az ipart tehát igyekeztek külsőleg is egyrangúvá, vagy legalább megközelítőleg egyrangúvá tenni a többi foglalkozási ággal, amit úgy vittek keresztül, hogy megtették az iparost ugynevezett művelt, helyesebben tudákos embernek, teletömték sok haszontalan elméleti tudománnyal, amelyet — ha bevett, mesterségének folytatása közben nem értékesíthetett.

Kétségtelen, hogy a kor megköveteli az általános műveltséget és intelligenciát az iparostól; bizonyos, hogy művelt iparosokra van szükségünk, ha iparunkat magas színvonalra akarjuk emelni. Azt azonban már tagadjuk, hogy az ipar felvirágoztatásának egyedüli eszköze az általános műveltség fokozása volna. Nem annyira az iparosok elméleti tudása, a tudományokban való jártassága, hanem első sorban a szakmában tanúsított jártasság vezetheti az ipart virágzásra. Ezt az elvet tévesztették szem elől, a mikor nagy áldozatok árán, a gyakorlati képzettség rovására forszirozták az iparosok elméleti kiképzését. Tanfolyamokat szerveztek, amelyek az iparostanoncokat irodalomra, történelemre, természettudományokra oktatták, de elhanyagolták a tanműhelyek fejlesztését, az ipari szakiskolák szervezését. Volt idő, amikor a tanműhelyeket egyszerűen bezárták, a szakiskolákat beszüntették s az intéző körök megelégedtek azzal, hogy az iparostanonciskolák tanrendjét teletömték elméleti tárgyakkal.

Zalaegerszegnek is volt valamikor ipariskolája, amelyből több jeles ember került ki. Az iskola azonban rövid ideig tartó fennállás után megszűnt.

Az iparos mindenképp legyen iparos. Olyan ismeretekhez kell juttatni, amit értékesíthet mestersége körében. A társadalomnak nemcsak kedvesebb, de hasznosabb tagja is az a suszter, aki esetleg hadi lábón áll a helyesirással, mint az a cipész, aki bámulatos jártassággal dobálózik a logaritmussal, de a mesterségéhez nem sokat ért.

Az iparos elméleti tudása csak addig becses, amíg mesterségének tökéletesítésére vezet. Ami azon túl esik, azt bizza másokra, amint hogy mások is kénytelenek rá bízni azt, amit ő tud. Egy személyben nem lehet valaki kovács is, fogorvos is, ha mindjárt az orvos harapófogóval húzza is ki a fogat. Iparosaink ugynevezett elméleti tudása sem ér sokkal többet az odvas fognál, mert csak fejfájást okozott s a gyakorlatban nem volt egyéb haszna, mint hogy tessék-lássék.

Ezzel a helytelen elvvel az ipari oktatás terén

ma már kezdenek szakítani s az oktatást gyakorlati irányba terelik. Ez a cél pedig annál könnyebben lesz elérhető, minél több iskolát végzett olyan ifjú megy az ipari pályára, akik az elméleti ismereteket már az iskolában megszerezték. Az iparosok oktatása tisztára szakoktatássá válik, amint kell is, hogy váljon.

Azt mindenki természetesen fogja találni, hogy mesterséget csak gyakorlati uton lehet tanítani. Mert tisztelet a történelemnek, földrajznak, nyelvtannak és egyéb tudományoknak, de mi közülük az iparosok kézi ügyességéhez? Azt értjük, hogy az iparosnak számolni, rajzolni, helyesen levelet írni kell tudni, de hogy az értelmi képzést a gyakorlati kiképzés rovására forszirozták, az már hiba volt. Az ugynevezett általános műveltség fokozottabb megszerzését inkább az önképzésre s a társadalmi egyesületek kulturális irányu munkájára kell bízni, az ipariskolákat pedig gyakorlati irányba kell terelni.

Ezzel elérkeztünk oda, amit tulajdonképpen mondani akartunk.

A társadalom töri magát a tudományos iskolák után. Maholnap már Csonkahegyhát is főgimnáziumot kér. De nagyon kevés embernek jut eszébe, hogy iparos szakiskolát kérjen a magas kormánytól; hogy gyakorlati értékű iskolánk fejlesztésével törődjék. Igaz, hogy a tanonciskolákban ma már gyakorlatiasabb az irány, mint előbb volt. Igaz, hogy elismerésre méltó az elért eredmény is. De az iparostanoncok egyébre is van szükségük: saját iparában való intenzívebb oktatásra, mert bármilyen jó mesternél és jó műhelyben van is, iparának minden titkát, fogását, ügyességét, az újabb szerszámokat, a versenyképesség új eszközeit alig ismerheti meg.

Ne törődjünk hát annyit a tudománnyal s azzal a felületes tudással, amit általános műveltségnek hívnak. Szakismeret, ügyesség és minél több gyakorlati iskola kell. Mert sokkal többet ér két ügyes kéz, mint a tudálos fej.

Régi jó idők.

(Mf.) Akik elégedetlenek a dolgok folyásával, sokszor felemlégetik a régi jó időket. Sőhajtózva emlíkeznék vissza rájuk, mint olyan korszakra, amelyben az emberek boldogok és elégedettek voltak. Sokan, akik a régi időket csak hirtől ismerik, a sopánkodóknak utána sőhajtának anélkül, hogy eszükbe jutna kérdezősködni, vagy gondolkodni afelől: vajjon milyenek is voltak azok a régi szép idők s megérdemlik-e, hogy visszakívánjuk őket? S ez már annyira szokássá vált, hogy korunk rovására dicsérik a multat.

Közelebbről tekintve, kevesebb okunk van a régi jó idők után sóvárogni, mint azt a sopánkodók hiszik. Azok, akik akkor éltek, valószínűleg ép oly elégedetlenek voltak, mint mi s ők is a régi jó időket emlegették. Így volt az minden időben.

Többé kevésbé minden ember elégedetlen s mindenki több-kevesebb szép emléket őriz a multból. Az utolsó nemzedék előtt még az aligmult kor is bizonyos varázsos színben tűnik fel; a multnak és az akkor élt embereknek viszonyait szebb színben látja, mint amilyen tényleg volt. De a multban élt emberek gondjait, bajait, fáradozásait nem ismerjük; a társadalmi viszonyokkal nem vagyunk tisztában s amit az általános vonásokban vázoló történelem belőlük megörökített, az inkább a küzdelem amaz eredményére vonatkozik, amely a mi örökségünket is képezte s ha rossz is csuszott közbe, az átvett jóért megelégedtünk amazzal is.

A gondolkodni nem szerető ember a dolgok fejlődésének sokkal homályosabb felfogásával bír, sem hogy mindenben és mindenütt képes volna az ok és okozat közti viszonyt megtalálni. Sok dolog van, ami előtte örök rejtély marad s ez józan ítéletet akadályozza.

A régi jó időkre való hivatkozás jórészt ennek köszöni létezését, de a folytonos hivatkozás ép oly jogtalan, mint veszedelmes.

Figyelmes hallgatói volnánk annak, aki nekünk elmagyarázná, hogy miben állott voltaképpen a régi idők jósága, miben és mennyivel rosszabb a mi korunk a multnál? Talán nehezebbek, tisztábbak voltak az erkölcsök? Tán nagyobb volt a jótékony és számosabbak az emberbaráti eszelekedetek? Az emberek egymás iránt talán nagyobb szeretettel viseltettek? Talán kevés volt az irigy s bűn és oosmány

eselekedet ritkábban esett meg? Vagy talán több tér nyílott a hazafias eszelekedetekre.

Bizony bizony egyik kérdésre sem kapunk igenlő választ a régi jó idők történetéből. Sőt ha kissé behatóbban vizsgáljuk a dolgot, arra a meggyőződésre jutunk, hogy a mi korunk, habár sok baj, nyomoruság kora, sok előnnyel bír a mult felett, mely felé sokan annyira sóhajtoznak.

Az erkölcsök nem voltak szelidebbek a régi jó időkben sem, sőt sok tekintetben durvábbak; a jótékonyosság sem mutat föl dicsőbb példákat mint a jelenben; bűnök és ocsmány eszelekedetek felől épúgy beszélnek a krónikák a multban, mint a hírlapok a jelenben; ami pedig a társadalmi és állami életet illeti, hálát adhatunk a gondviselésnek, hogy tul vagyunk a régi jó időkön.

Hát még az egyén maga? Hol kínálkozott régen bárki részére oly alkalom szellemi erejének, tehetségének kifejtésére, mint épen a jelenben? A társadalom mikor mutatott oly dicséretes törekvést a közművelődés előmozdítására? Azt sajnáljuk tán, hogy haladunk minden téren, hogy az eszközök gyarapodásával gyarapodnak az igények is, ennek folytán a munka s a szorgalom nagyobb szükséggé, nagyobb kötelességgé vált.

Hagyjunk békét a régi jó időknek. Azok sem voltak jobbak a mi korunknál, sőt rosszabbak, mert előrehaladottságuk a polgárosodás terén, az eszközök, amelyeket a szellem küzdelme teremtett, képesebb tesznek bennünket az emberiség sokféle céljainak előmozdítására, mint a régi jó idők embereit, akiknek küzdelme eredményeit örökre kaptuk úgy, mint az utánunk következő nemzedék lép birtokába az általunk kiküzdött és létesített szellemi s anyagi javaknak.

Aktualitások.

(Hadgyakorlatok.) (F. E.) Egynehány nap mulva pompás színekben gazdag és tarka kép veszi kezdetét. Felvonulnak sűrű sorokban gyermekeink, a mi testünk, a mi vérünk szülőitől és idegen lobogó alatt, idegen kommandóra fognak előadni egy komédiát, mely számlálhatatlan ezresében van a magyar nemzetnek. Lelkesült kommunikék tele tüdővel harsogják, hogy ime, olyan lesz, ami még sohasem volt: tengeri csata a Balatonon, naszádokkal, fényoszlopokkal, meg egyéb mindenféle cifrasággal.

Bizonyos, hogy az egész nemzet ezek hallatára kéjgörcsöket kap. Bizonyos, hogy elragadtatásunkban térdre gurulunk és ünneplő torokhangon eldörögjük a gotterhaltét. De még az is kétségtelen, hogy nagyobb élvezetet el sem tudunk képzelni annál a látványnál, hogy magyar fiúk, akik egy kukkot sem tudnak idegen nyelven, holmi haptakt, rekszót, knibajgen és hasonló ékes szavallatok hallatára úgy ránoigálják magukat ide-oda, mintha valami madzagon lógnának.

Rettenetes, véres szatira ez. Állami életünknek tátongó sebe. Az egész nemzet tudja, érzi, hogy minden német szó egy-egy járom, melyen keresztül hajtja fejét és megsem tudja megérteni, miért kell ilyen rettenetes áldozatot hoznia.

Kinek válik hasznára a mi örökös megalázásunk? Kinek van előnye abból, hogy egy nemzetet napról napra porba sujtsanak, tönkre silányítsanak?

Tudjuk azt is, mivel szoktak e kérdésre válaszolni. Egy öreg ember görcsös ragaszkodása megszokott eszmeköréhez az egész, semmi más. De mi tudjuk, hogy a Habsburgok már igen sokszor engedtek eszmekörükből, ha ez valamelyest hasznot hajtott nekik. József oszászár egyetlen tollvonással változtatott élete összes művein, sőt Arad, Világos után egyszerre bekövetkezett a kibékülés. Még el sem ült a haldoklók hörgése, még föl sem tikkadt az árva, az özvegyek könnye és ime, a királyi kegy atyai sugara ismét telénk mosolyogtak, csak azért, mert egy kicsit elpüfölték a díszes armádiát. Az az öreg ember, aki 67-ben letett, legalább látszólag, a gesamtmonarchie eszméjéről, bármily görcsösen ragaszkodott is, — szintan csak látszólag, — hozzá, az most is hajlandó lenne engedni meggyőződéséből, ha előnyösnek tartaná magára és családjára nézve ezt az engedékenységet.

Már pedig az kétségtelen, hogy a dinasztia nézve feltétlenül előnyös lenne minden engedmény, melyet a magyarság a katonai téren nyer.

Ezer éven át beigazoltuk, hogy a magyar a világ legjobb katonasága. Lelkesedése nem ösmer határt, ha oly célokért küzd, melyek szívéhez közel állnak. A lelkes, bátor és erős katonaság pedig nem csak az ország, de az uralkodónak is legerősebb támasza. Nem lehet tehát, hogy ez a mi királyunk akarata legyen, nem lehet, hogy az ő makacosságán szenvedne hajótörést a hadsereg kettéválása.

Hanem igenis, a kamarilla akaratán mulik mindez, annak a kamarillának az aknamunkáján, aki nem tudja felejtetni, mi esoda hatalom volt az ő apja akkor, amikor Bezirker lehetett a magyar tartomány valamelyik részében. Ez a kamarilla még ma is epekedve várja vissza azt a napot, amikor újra felderül a osillaga és azt hiszi, ha király és nemzet közé áll, sikerülni fog olyan ellentéteket szítani, melyek végre is fegyveres összetűzésre vezetnének.

Ebben az egyben azonban e tisztelt urak tévednek. Ha vihar kerekedik is, ők lesznek áldozatai. Latour is hamarabb hörgögte ki lelkét, mint az osztrák nagyhatalmi ábránd.

És lesz még hadgyakorlat olyan is, melyen magyar lesz a vezényszó.

És akkor örökre lemondhatnak arról, hogy Magyarországra jöhessenek bezirkereknek.

* * *

(Napevők.) Minden szeptemberben szóvátesszük a napevő tanulók szomorú sorsát; évről-évre felbukkanik a hír, hogy nem lesz többé házról-házra kosztoló diák, de azért a tanév elején megjelennek a szegény fiúk egy héten egy napra való ellátást kunyorálni.

A mult tanév végén azt hallottuk, hogy illetékes helyről végét vetik ennek a szokásnak, amely valósággal koldulásra kényszeríti a szegénysorsu ifjút. Allítólag társadalmi mozgalom készüldött, hogy azon tanulók részére, akik igazán megérdemlik, nem a házról-házra való kosztolás, hanem segély nyújtása által tegyék lehetővé az iskolák látogatását. A jó szándék azonban csak terv maradt s a napevés tovább divik.

Ezidén azonban sokkal nehezebben találunk az ifjak támogatást, mint más években. Akárhány család ajtaján hiába kopogtatnak, mert a drágaság, a nehéz életviszonyok megkeményítik az emberek szívét s nem elég, hogy a szegény fiúk nélkülözésnek néznek elébe, hanem a visszautasítás által okozott keserőséggel kénytelenek másutt befogadtatást kérni.

A társadalom hovatovább minél jobban elzárkózik az illetlen jótékonyosság gyakorlása elől s a szegénysorsu ifju alig tudja megszerezni a tanulmányai folytatásához szükséges eszközöket. Még a megalázó kunyorálás által sem.

Sokan vannak, akik szívesen áldoznának néhány forintot, de a napevő fiúk ellátását nem vállalhatják. Azok is, akiknek asztalánál évről-évre helyet kap egy-két szegény tanuló, megváltanak ezt a terhet. Ezuton talán meg lehetne vetni az alapját a szegény tanulók asztalának, ami már azért is üdvös volna, mert azok jutnának támogatáshoz, akik arra rászolgáltak és azt meg is érdemlik.

A napevés divatja ugyis annyira hódított, hogy olyan szülők, akik egy kis megerőltetéssel képesek lettek volna gyermekeiknek ellátást biztosítani, napevésre utalták fiaikat. Nem volt ritka az sem, hogy protekció révén rossz tanulók ülték el a jobb helyeit s amig jeles tehetségek leszorultak a tudományos pályáról, a hanyagabbak és tehetségtelenek keresztülvergődtek az iskolán.

A társadalmi segély sokkal áldásosabb volna, hogyha nem ötlesterüen nyujtának s gondoskodás történnék arról, hogy a jótékonyosság minden áldozata érdemeseknek jusson. Erélyes társadalmi akcióval talán meg lehetne menteni néhány tanulót a napevéstől és a házról-házra való járástól.

* * *

(Gyermekjátékok.) Tekintve, hogy a művészet az emberrel született természeti hajlam, nem kezdetjük meg eléggé korán annak foglalkoztatását, hogy helyes irányba tereljük, s ne engedjük elaszni, mert tudjuk a természettudományból, hogy minden szerv, mely nem használatik, gyakorlásra híjján elatnyul. Arra a meglepő felfedezésre jutunk itt, hogy már a gyermekben szerfelett ki van fejlődve a művészet iránti hajlam. A gyermek játéka se egyéb, mint bizonyos neme a művészet gyakorlásának, mely mellett

fantáziájának jut a legelőkelőbb működési tér. Állíthatjuk, hogy a gyermeki játék minden művészet tulajdonképeni eredete. A művészi önámítás a játék lényeges eleme. A legcélszerűbb tárgy elég a művészeti érzék felkeltéséhez.

Amellett a gyermek mindig egy személyben művész, előadó és közönség. Nemcsak hogy élvezi a maga művészi alkotását, mely jóllehet nem egyéb egy darab összekötött rongynál, hanem meg is teremti művét; azok a játékok legkedvesebbek neki, melyek keretébe dramatikai mozgások illeszthetők, melyek valamely eseményt jelképeznek. A gyermek képzelőtehetsége annyira élénk, hogy a használt tárgynak a képzelteitől való eltérése legkevesebbé sem zavarja. Sőt mondhatni, hogy minél kevésbbé hasonlít a valódi tárgy a képzelthez, annál nagyobb a gyermek öröme, mert éppen képzelőtehetségének foglalkoztatása szerez neki élvezetet, esztetikai kellemetességet. Megfigyelhető, hogy az egyszerű játékszer, amihez sokat hozzá kell képzelni a gyermeknek, hogy illuziója teljes legyen, sokkal inkább vonzza, mint a technikailag tökéletes játékszer, mely nem nyujt fantáziájának működési lehetőséget. Am ily játékok eltévesztették céljukat a gyermeknél, a ki mindenek előtt szellemi képességét akarja foglalkoztatni. Az ilyen játékszerek nem produktív, hanem fantázia, művészet nélküli kulturák készítményei, s a gyermek, aki azokat oly gyorsan, a mint csak lehetséges, természetes alkatrészeire bontja széjjel, csak megszabadítja magát attól a balga gyámkodástól, melylyel fantáziáját bilinesbe verik és büntetés helyett dicséretet érdemelne.

Anyák, kik ifju nemzedékek művészi nevelését elő akarják mozdítani, kímeljék meg gyermekeiket az olyan játékszerektől, melyek a fantáziának nem adnak tápot. Vegyenek egyszerű játékszereket; ez tovább marad használatban és állandóbb örömet szerez, mint azok a realiztikus utánzások, melyeket csakhamar sutba dob a gyermek, mert meguja. A gyermek természet-től adományozott hajlama következtében nem magukat a tárgyakat, hanem a tárgyak jelképeit kívánja. Amazok közöttük előtte, mert birtoklásuk megöli a fantázia munkáját. Ezek azonban kedvesek neki, mert szellemi munkát követelnek tőle, hogy valódiakká egészíthesse ki őket. S csak a saját foglalkoztatásában, ebben a művészi fantázia tevékenységben találja fel élvezetét.

Mi az oka, hogy a szegénység kunyhóiból annyi neves művész került ki, hogy épp az egyszerű vagy nyomoruságos életmód közt felneveltek sokkal élénkebb, elfogulatlanabb érzéket tanúsítanak a művészet iránt, mint gazdag szülők fiai és leányai, kiktől nem tagadtak meg soha semmiféle kívánságot és kik blazirtan és unottan éltek világukat? Csak a gyermekszobába kell tekinteni és megfigyelni, hol nyujtatik a fiatal fantáziának kedvezőbb működési tér. Bátran el lehet mondani, hogy e tekintetben a szegénység gyermekei sokkal előnyösebb helyzetben vannak, mint a gazdagoké. A materialis szükség kényszeríti a szegény embert, hogy gyermekeinek egyszerű, igénytelen játékszert adjon. Se mellett jól járnak a gyermekek; megvan nekik az a megbecsülhetetlen szerencsésük, hogy fiatalágukat nem rontották el hasznátalan lim-lommal való babrálással, olyan játékszerrel, mely a gyermekeknek oly kedves és kellemes munkáját helyettük elvégzi. Nem hiába származik a legtöbb művész szegényes vagy legalább kevésbbé jómódu családból.

Hivatalos rovat.

I.

Közhirre teszem, hogy Zalaegerszeg r. t városban uralgott sertésvész megszüntté nyilvánított. Ennélfogva f. évi szeptember hó 4-től kezdődőleg Zalaegerszeg r. t. városban sertésekre hetivásárok minden fennakadás nélkül meg fognak tartatni.

II.

A város területén szörványosan fellépet vörheny (sarlach) elleni óvintézkedés céljából az 1876 XIV. tc. 154. §. alapján felhívom a város lakosságát, különösen a szülőket, hogy a gyermekekre nézve annyira veszélyes vörheny betegség elterjedésének magakadályozása céljából alábbi rendelkezéseimet szigoruan betartsák.

1. Tekintettel arra, hogy a jelzett betegség

tova terjedését az egymással érintkezés leginkább elősegíti, minden szülő gyermekeinek az utcákon való csoportosulását, más házakhoz, különösen betegekhez való bemenetelt szigorúan eltiltsa.

2. A szülők amint gyermekeik egészségi állapotában változást vagy gyanus körülményt észlelnek, rögtön orvost hívassanak, mert a vörheny rendszerint hányással s kisebb lázzal kezdődik s gyakran 8-9 napig lappang.

3. Vörheny betegség megállapítása esetében az orvosi utasításokat szigorúan betartsák, különösen a családtagok elkülönítésére nézve ügyeljenek, tehát sem a többi gyermekeket más házakhoz s utcára, sem idegeneket a házba ne bocsásanak.

Ezen rendelkezésemet ellenőriztetni fogom, figyelmeztetem tehát a lakosságot, hogy ezek elmulasztása az 1876. XIV. tc. 2. és 7. §. értelmében 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal és 60 napra terjedhető elzárással büntethető.

III.

Közhirre teszem, hogy az 1908 évi vármegyei utadó kivétési lajstrom, az 1890. évi I. tc. 23. §-a értelmében előre lett kihirdetés után, a városi adóhivatálnál 15 napon át, vagyis f. évi szeptember hó 1-től 15-ig bezárólag közszemlére kitéve — a hol is a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthető.

Zalaegerszege, 1908 szeptember hó 1-én.

Dr. Korbai, polgármester.

Hirek.

A zalaegerszegi r. kath. plébánia hivatal közli a hívekkel, hogy a vasár és ünnepnapon feltüzelt két órai mise szeptember hó 6-ikától kezdve meg fog tartatni.

Főpásztori körlevél. István Vilmos szombathelyi püspök most kibocsátott kilencedik körlevelében kinevezi a »Pascendi« encyklika által kívánt cenzura bizottság tagjait, közli a katolikus tanítói segélyalap és a létesítendő katolikus árvaház alapjának 1907 évi zárszámadásait, az Országos Madárvédő Ifjúsági Liga felhívását, továbbá egyházmegyei személyi ügyeket.

Beszámoló. Dobrovics Milán, a letenyei választókerület országos képviselője mult héten beutazta kerületének több községét, hogy beszámolót tartson. A népszerű képviselőt mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták, a házakat fellebegtették. Kotorban Hajdu Lajos, Szentmárián Füzessy Gusztáv fogadták Dobrovics Milánt, aki magyar és horvát beszédet mondott a népnek. A képviselő a kerület összes nagyobb községeit meg szándékozik látogatni.

Ehhalasztott iskolai beiratások. A zalaegerszegi m. kir. állami elemi iskolánál f. é. szeptember hó 1-én megkezdett beiratásokat, a városban fellépett vörheny (sarlach) betegség miatt a városi orvos jelentésére a városi hatóság beszüntette. A folytatólagos beiratások megkezdését szeptember hó 15-ére tűzték ki. A határozatnál fogva a rendes tanítás szeptember hó 22-én reggeli 8 órakor tartandó Szentlélek Isten segítségével hívása után veszi kezdetét.

Tanítói kinevezések. A vallás és közoktatásügyi m. kir. minister Kozma Imre tanítót a stridói, Holzer Béla tanítót a domasinecezi, — Koller Teréz tanítónőt ugyancsak a domasinecezi, — Pál Lajos tükkeszentgyörgyi róm. kath. tanítót és Braun Margit tanítónőt a dekanovecezi, — Sray Ferenc orehoviezei állami elemi iskolai tanítót a szentilónai állami elemi iskolához tanítónak, illetve tanítónővé kinevezte.

Ministeri elismerés. A vallás és közoktatásügyi minister, augusztus hó 25-én 92.745 sz.

alatt kelt rendeletében, a csáktornyai állami tanítóképző intézetben, ez évi június hóban megtartott rajz- és kézimunka kiállítás alkalmából a vármegye királyi tanfelügyelőjének, a tanítóképző intézet igazgatójának és tanári testületének, különösen pedig Dienes Károly intézeti rajztanárnak, a kiállítás rendezéséért és elért szép eredményért megelégedését és elismerését nyilvánította.

Jegyzőválasztás. Sümeg nagyközség képviselőtestülete adóügyi jegyzővé György Elek helyettes jegyzőt választotta meg.

Gimnáziumot Csáktornyanak. E cím alatt a »Muraköz« cikket közöl, felhívja a muraközöket, hogy indítsanak mozgalmat egy Csáktornyan felállítandó gimnázium érdekében. — Nem vagyunk ugyan hívei a tudomány iskolák szaporításának, de belátjuk, hogy Muraközben nagy eredményeket tudna elérni egy főgimnázium. Ezidőszent a muraközi fiúk egy része Horvátországban jár középiskolába. Nem szükséges bizonyítani, hogy az ottani szellem milyen rombolást visz végbe a muraközi fiú lelkében. — A cikk többek közül a következőket mondja: Tudjuk nagyon jól, hogy a magyarosítás ellenségei és a horvát eszmék terjesztői nálunk a papság — tisztelet a kivételnek. De sajnos a kivételek fogynak, ellenségeink gyarapodnak. Módot kell keresnünk és találunk, hogy az elhorvátosító eszközöket elleneink kezéből kicsavarjuk s ezt csak hazafias papság nevelése útján érhetjük el. Elsősorban arra kell törekednünk, hogy Alsó- és Felső-Muraköz gyermekei ne idegenbe, — Horvátországba legyenek kénytelenek menni középiskolai tanulmányaikra, hanem itt kell gimnáziumot emelni, hogy a Muraköz természetes középpontjában — Csáktornyan oltassuk a leendő papságba a magyar érzelmeket, a magyar hazai iránti szeretetet. Magyar érzelmű papokat csak Magyarországon lehet nevelnünk, mert ha a zsenge gyermek hosszú időre elszakítatjuk, újra magyarrá nem lesz soha, míg ha magyar iskolába jár, ha el is kerül Zágrába a szeminariumba, azokat az érzelmeket 4 év alatt a klérikusból kiirtani nem lehet, melyeket mint fogékony ifjú lélek itthon 8 éven át napról napra hallott, mert ezek vérebe mentek már át, egyé forrasztotta már a hazafias tanár testület az ifjú lelkeket a magyar hazával s innen leszakítani — ehez supiloi fondorlat kevés.

Gyászhir. Egy köztisztelőben állott matróna, özv. Szigethy Antalné szül. Rósa Etelka urasszony hunyta le örök álmora szemeit. Halálhíre a következő gyászjelentés tudatta: Özv. Erdős Gézáné szül. óhidi Szigethy Gizella a maga és gyermekei: óhidi Szigethy Erdős Irnák és Levente, ugy Rósa Klótild, valamint az egész rokonság nevében mély fájdalommal jelenti, hogy forrón szeretett édes anyja, a legjobb nagyanya, nővér és rokon, dezerési Rósa Etelka, óhidi Szigethy Antal volt ügyvédi kamarai elnök özvegye áldásos és tevékeny életének 72-ik évében, hosszú és türelmes szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után, Zalaegerszege 1908 szeptember 1-én délelőtt 9 órakor a Urban osendesen elhunyt. A megboldogult drága testeme folyó hó 20-án délután 5 órakor fog a zalaegerszegi r. kath. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise folyó hó 2-án délelőtt fél tíz órakor fog a Mindenhatónak bemutatatni. Nyugodjék békében.

Nyári bál Nován. Sikerült táncmulatságot rendeztek a novai hölgyek augusztus 29-én a tapoleai tükzárósultak felségélyezésére. Csak a meghívókból tudtuk meg, hogy a novai hölgyek rendezték, mert biz nem láttunk mi ott a 100 szál gyertya ragyogó fénye mellett sem mást, mint Mayer Istvánné urasszonyt, ki a rendezőséget egyedül maga képviselte. De a mindenféle jótékony célért lelkesülő és fáradozó főszolgabiróné személye vonzotta és lebiliecelte a

vidék intelligenciáját. Az arany ifjúság is kitétt magáért, — nem sokallották a szép leánykoszorút — megtáncoltatták az asszonyokat is válogatás nélkül, ahogy Göcsejben mondják: rogyásig és reggelig. De egy hibát mégis felrovnak ifjúságunknak s ez az, hogy már Nován is kitekerik a csárdás nyakát s bizony szomorúan kellett látni, hogy a szép ropogós csárdást bostonná csinálják. Mivé leszünk, ha már ezt az egy nemzeti táncunkat is elhanyagoljuk? Egyébként jól mulatott mindenki és a tapoleai tükzárósultak részére is jövedelmezett a szép mulatság 132 koronát. Jelen voltak asszonyok: Borbély Jánosné, Fabos Mihályné, Fazekas Vilmosné, Farkasovszky Eodréne, Haliarszky Lajosné, Höhn Béláné, Horváth Jánosné, Klosszek Istvánné, Mayer Istvánné, Máté Antalné, Paskony Antalné, Puly Gáborné, Szabó Döméné, Szalmay Józsefné, Thury Pálné, özv. dr. Winkler Károlyné; leányok: Borbély Vilma és Jolán, Csizmadia Mariska, Gömbös Emmicza, Hauer Irén és Nelli, Horváth Iuska, Imreh Katica és Juliska, Kiss Erzsike, Krejesy Tinike, Königmeyer Minesike, Margitay Mártha és Zsófia, Puly Etelka és Vilma, Petánovics Jolán és Nusika, Szalmay Mariska, Zsuhár Ilonka. — Felülfizettek: Kovács Ferenc 6 K, Beznica Péter, Böröc István, Horváth Gyula és Mayer István 5-5 K, Imreh Antal 4 K, Bezerey István, Botka Andor, Csakó István, Csizmadia György, Csizmadia Mihály, Farkas Gizi és Rózi, Kelemen József, Martincevics Ferenc, Nábráczky Béla, Nemes György, Szabó Pál, Reisinger Pál, Strausz Farkas, özv. Tuboly Zsigmondné és Wolf Jani 2 K, Brüll Dezső, Eppinger Issó, Eppinger Sándor, Persay Andor, Puly Gábor, Vidor Lipót és Thury Pál 1-1 koronát.

Házasság. Berger József zalaegerszegi kereskedő augusztus 30-án tartotta esküvőjét Scheiber Ilonka urleánnyal, Scheiber József sümegi népbanki könyvelő leányával.

Tudósok a Balatonon. Szeptember közepén mintegy harminc tagból álló társaság látogat el a Balatonra. A kirándulók legnagyobb része Amerikából és Európa minden országából való tudósokból áll. Vezetőjük Dr. Lóczy Lajos, a Balaton neves kutatója lesz. Ez alkalommal Hévízen mélységméréseket rendeznek, buvárok segítségével.

A Csány-szoborbizottság szép idő esetén mához egyhétre tombolajátékkal összekötött mulatságot rendez egyik vendéglői kertben. Kéri a bizottság a közönséget, hogy a tombolához ajándékozzanak tárgyakat s sziveskedjenek azokat Borbély György tükzárósultakhoz küldeni.

Gyümölcsfa tenyésztéséért megjutalmazott tanító. A Magyar Földhitelintézet által községi faiskolakezelő tanítók s gyümölcsfa tenyésztést oktató községi kertészek részére, a gyümölcsfa-tenyésztés terjesztése és az azzal kapcsolatos oktatás körül szerzett érdemek elismeréséül, létesített alapítványból Danitz Sándor stridói tanítót 200 korona pénzbeli jutalomban részesítette az e célból alakult bíráló bizottság. Ez a jutalom az idén III. díj gyanánt ítélte oda.

A vármegye népesedése. Zalavármegye népesedési viszonyait április, május és június hónapokban, a következő statisztika tünteti fel: A balatonfüredi járásban született 101, meghalt 73, szaporodás 28; — a tapoleai járásban szül. 397, megh. 299, szap. 98; — a sümegi járásban szül. 278, megh. 226, szap. 52; — a zalaszentgróti járásban szül. 264, megh. 197, szap. 67; — a keszthelyi járásban szül. 285, megh. 182, szap. 103; — a nagykanizsai járásban szül. 361, megh. 275, szap. 86; a paesai járásban szül. 261, megh. 172, szap. 89; — a zalaegerszegi járásban szül. 409, megh. 328, szap. 81; — a novai járásban szül. 272, megh. 158, szap. 114; — az alsólendvai járásban szül. 486, megh. 293, szap.

BITUMINA

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt tetőlemez, tartós, tűzbiztos, szagtalan kátrányozást vagy egyéb mázolás nem igénylő

tetőfedőanyag

BITUMINÁVAL fedett tető bemeszelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen.

BITUMINA RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE IS KIVÁLÓAN ALKALMAS.

Csakis védjeggyel ellátott tekercseket fogadjunk el.

Gyári főraktár Zalaegerszeg és vidéke részére: BREINER BENŐ fakeskedésében ZALAEGERSEGEN.

193; — a letenyei járásban szül. 375, megh. 188, szap. 187; — a perlaki járásban szül. 593, megh. 358, szap. 235; — a csáktornyai járásban szül. 594, megh. 361, szap. 233; — Zalaegerszeg városban szül. 97, megh. 80, szap. 17; — Nagykanizsa városban szül. 207, megh. 205, szap. 62; — az egész vármegyében szül. 5040, megh. 3395, szap. 1645.

Dr Blum Róbert fővárosi ismert fogorvos e hó 7-én Zalaegerszegre érkezik s fogászati működését megkezdi.

Kibővítik a sümegi muzeumot. A muzeumok s könyvtárak országos főfelügyelősége arról értesítette Darnay Kálmán sümegi régészt, hogy az államosítás alatt levő muzeuma számára megvásárolta a szalacsikai római kincs leletet s Spissich János volt zalai alispán hagyatékát képező régi kincseket. Ez több darab ékszerből s ezüstpénzekből áll. Vannak köztük levelek Kazinczytól, Kisfaludy Sándortól és Károlytól, Deák Ferentől, Kossuth Lajostól s másoktól. A szabadságharc emigránsai közül többen a keze írása van a gyűjteményben képviselve. Ott van Spissich János szabaddóműves ládája, pecsétnyomója, nejének menyasszonyi kelengyéből több darab. Ott van még Magyarország összes vármegyéinek a térkép gyűjteménye. Ez az értékes gyűjtemény, amely a Darnay-féle muzeum gazdag tárlatának csak dísze válik, meg is érkezett s a muzeumban helyezték azt el.

Állatdíjazás. A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület a sümegvidéki gazdakör közreműködésével s a földművelésügyi minisztérium anyagi támogatásával 1908. évi szeptember hó 19-én d. e. 9 órakor Csabrendeken, a község északi részén levő malomuton tenyészállat-díjazást rendez. Ezen résztvehet a sümegi és a szentgróti járás területéről minden gazda saját tenyésztési nyugoti szarvasmarháival. Díjazásban csak kis tenyésztők, u. m. kisgazdák, lelkészek, tanítók stb. állatai részesíthetők. Nagyobb tenyésztők állatai elismerő oklevelet nyernek.

Kiosztásra kerül: I. Csoport. Tehenek. a) Egy I. osztályú államdíj (kötött) 100 K. b) Két II. osztályú államdíj a 75 K = 150 K. c) Egy egyesületi díj 50 K. d) Egy helyi díj a csabrendeki takarékpénztártól 50 K. e) Egy díj a sümegi takarékpénztártól 30 K. f) Egy díj a gazdakörtől 25 K.

II. csoport. Üszők. a) Egy I. oszt. államdíj (kötött) 100 K. b) Két II. oszt. államdíj a 75 K = 150 K. c) Két egyesületi díj a 50 K = 100 K. d) Egy díj a csabrendeki takarékpénztártól egy vidéki üsző számára 50 K. e) Egy díj a gazdakörtől 25 K.

A rendezőség fentartja magának a jogot, hogy a díjak számát és nagyságát a szükséghez mérten a helyszínén is megváltoztathassa.

Katonák átvonulása Zalaegerszegen. A Veszprémben és vidékén megtartandó nagy királyi gyakorlatok alkalmából tudvalevőleg vármegyénk területén is megfordulnak a különböző fegyvernemhez tartozó katonák. Leginkább a vármegye keleti részét érintik a csapatok. Városunk környékén a 36. hadtestnek egy része mozog e hó 8—15 ike között. A helybeli fűszerkereskedőket föl is szólította a városi csász. és kir. hadbiztonság, tegyenek ajánlatot, hogy minő távolságra hajlandók fűszer és ezzel rokon élelmi cikkeket a vidéken átvonuló katonaság számára szállítani.

A végrehajtási novella szeptember 9-én életbe lép. A hitelezők nagy érdekes csoportjai hiába igyekeztek meggyőzni az igazságügyminisztert arról, hogy az új törvény gyors életbeléptetése a hitelviszonyokat károsan fogja befolyásolni. Hiába remélték, hogy az életbeléptetés sokáig fog késni, mert a novella e hó 9-én már életbe is lép. A hitelezők azonban bejelenthetik a bíróságoknak, hogy követeléseiket még a régi törvény alapján kívánják érvényesíteni. A bejelentésekre nézve a rendelet aképen intézkedik, hogy a járásbíróshoz benyújtandó bejelentésben a követelés

főlemléte után kérni kell annak az 1908. XLI. t.-c. 31. szakasza alapján való tudomásul vételét. A bejelentéshez a rendeletben közölt minta szerint értesítést kell csatolni, még pedig annyi példányban, hogy valamennyi értesítendő félnek és a bíróságnak is egy-egy példány jusson. Az értesítéseket a bejelentő hitelező kellően kitöltve tartozik csatolni bejelentéséhez és a bíróság az értesítést aláírva, abból egy-egy példányt kézbesít az érdekelteknek és egy példányt visszatart. Ugyanazon bejelentéssel, ugyanazon adós ellen főnálló többrendbeli követelést egyszerre lehet bejelenteni.

Olasz kereskedők a Dunántul. Megemlékeztünk már arról, hogy olasz marhakereskedők bejárták a zalai vásárokat és rengeteg növendék marhát vettek össze. Mult héten Baranyát és Tolnát lepték el az olaszok s különösen a bonyhádi tájfajtaból vittek ki sok állatot. A kereskedők rengeteg pénzt hagytak Magyarországon s az állatokat aránylag jól fizetik, a tulságos kivétel azonban aligha válik előnyére a mi állattenyésztésünknek.

Elgázolt koldus. Légradon élt egy Kiaes György nevű 81 éves koldus, a ki magas kora dacára faluról, falura járva koldulta össze azt a csekély élelmet, a mire szüksége volt. Az öreg ember a minap Nagykanizsán volt, a honnan vasuton ment Légradra. Utközben elaludt és így történt, hogy Légradra érve, nem szállt le s a vonat Zákányig vitte. Mikor itt leszállt, mszdöbben vette észre a tévedést s hogy olesón juthasson haza, gyalog indult utnak a vasutvonal mentén. Amint így bandukolt a vasuti töltésen, a légrádi állomás közelében egy hátulról jövő vonat elgázolta. A szegény öreg ember nyomban meghalt.

Zárlat feloldás. A város területén uralgott sertésvész járvány megszűnván, a hatóság az elrendelt és szigoruan foganatosított zárt feloldotta, minek következtében a sertés heti vásárt mult pénteken már meg is tartották. — A polgármesteri hivatal a zár feloldásról az érdekelteket, egyeseket és községeket idejekorán értesítette, ennek köszönhető, hogy a sertéspiac olyan élénk volt. Felhajtottak 1250 darabot, mikből eladásra került 206 db. sertésvész járvány folyó évi május hó 26-án állapított meg, a mely alkalommal 51 fertőzött udvarban 186 darab sertés iratott össze. A járvány tartama alatt megbetegedett 78 darab, elhullott 59 darab felgyógyult 19 darab.

Katonai gyakorlatok a középiskolákban. Még a mult iskolaév elején elrendelte Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszter, hogy az országnak tiz középiskolájában a tanulók a tornaórákon a katonai gyakorlatokban rendszeresen kiképzést nyerjenek. A kiválasztott tiz középiskolában elért eredményektől függött, hogy az ország többi középiskoláiban is behozzák-e a katonai kiképzést, vagy ebben a tizben is megszüntessék. A kísérlet kedvező eredménnyel járt. A tiz középiskola igazgatói beszámoltak a miniszternek a reform sikeréről. Apponyi Albert gróf most újabb rendeletet adott ki, mely szerint az összes középiskolákban katonai kiképzésben részesülnek a tanulók, már a szeptemberben megnyíló tanévben.

Furcsa meglepetés. Csonka Elek sümegi lakos fogházor ajtaján egyik este kopogtattak; egy nő kért beocsátást. A szobába lépve elmondta, hogy Drumlics Katalinnak hívják és beteg, kérte Csonkákat, adnának neki éjjeli szállást. A jó lelkű fogházor megajánlta a beteg nőt és készséggel adott neki az éjjelre szállást. Mialatt a házbéliek aludtak, golya szállt a tetőre és Drumlics Annának egy kis babát hozott ajándékba. A kis poronty azonban reggelre meghalt és az anya s szalmazsák alá rejtette, maga pedig az ágyban maradt. Utóbb azonban elmondta az esetet Csonkának, a ki viszont a hatóságnál tett följelentést. Mikor az orvosok a kis hullát megvizsgálták, azt észlelték, hogy élve

született, ezért aztán a szerencsétlen anya ellen megindították a vizsgálatot.

A csendőrszurony. Az alsólendvai vasuti vendéglőben iddögait Nagy János alsólendvai lakos. Már jócskán beszédett az italból, amikor belépett a korcsmába régi haragosa, Varga Tamás. Nagy rátámadott Vargára, ez azonban elmenekült és futva igyekezett a községet elérni. Nagy üldözőbe vette Vargát, ki utközben két csendőrrel találkozott, kiket felhívott, hogy védelmezék meg. Közben a dühöngő Nagy is odaérkezett. Béla Mózes csendőrörsvetető felszólította Nagyt, hogy ne közeledjék Vargához és hagyja nyugodtan távozni. — Azonban Nagy részeg fővel nem engedelmesskedett és erőszakoskodni kezdett, amiből közte és az egyik csendőr között dulakodás támadt. A magáról megfélemedezett embernek már majdnem sikerült, hogy a csendőr fegyverét elvegye, midőn ez leszurta Nagyt. Nagy eszméletlenül összeesett. A szerencsétlen embert a községbe szállították, hol csakhamar meghalt.

Eltűnt asszony. Konez Kálmán balatonedericsi államvasuti előjáró neje született Kovács Róza mult augusztus 17-én lakásukról eltávozott s azóta nyoma veszett. A körülmények arra engednek következtetni, hogy öngyilkosságot követett et; ámbár az sincs kizárva, hogy valahol kóborol. Konez kérelmére körözik az asszonyt s a kiadott körözöveléből megtudjuk, hogy a szőkevény asszony 41 éves, magas, arca hosszukás, szeme barna, orra rendes, ajakán sebhely, fogai hiányosak, haja barna, szemöldöke barna, beszél magyarul és keveset németül. Eltűnésekor vasuti köpenyből készült kék kabátot, barna szoknyát, fekete féleipőket és fején tarka kendőt viselt.

Iparostanonc iskolakötelesek tandíja. Azoknak az iparostanoncoknak az iparostanonc iskolai tandíját, akik mint elhagyottá nyilvánított gyermekek, valamely állami gyermekmenhely köteleibe tartoznak, a vallás és közoktatásügyi miniszter minap kiboosátott rendeletével elengedte.

Leleplezett cigánycsalád. Évek óta tanyázott a nekeresdi major mellett egy cigány család. Huszonhét tagból állott a család, családfejből, az asszonyból, meg a kisebb-nagyobb purdék-ból. A rendőrség gyakran tartott náluk vizsgálatot, kereste, kutatta a kiletüket. A illetőségi adataikat. Az öreg cigány álhatatosan Kolompár Ferencnek s zalaegerszegi illetőségűnek mondotta magát, a mibe bele kellett nyugodni, mert az ellenkezőjét bizonyítani nem lehetett. Ámde a rendőrség tovább kutatott és az eljárás nyomán megállapította, hogy a cigányok nem tartoznak a Kolompár familiához, még kevésbbé valók Zalaegerszegre, hanem az öreget Weitz Johannak hívják és Csehországot nevezi a hazájának. Ezt végre maga is beismerte az öreg dáde, persze azután, mikor látta, hogy nincs menekülés és kitérés a fejére olvasott igazság elől. Pereputtyával együtt utnak indították a hazájába. Ezzel egy esomé cigánnyal kevesebb van a nekeresdi tanyán.

A szőlők állása. Még néhány héttel ezelőtt is kiváló bortermésről szóltak a hírek, a reményeket azonban az utolsó hetek időjárása hatalmasan megcsappantotta. Majdnem mindeütt fellépett a rothadás, amely nemcsak a mennyiségre, hanem különösen a minőségre is nagy befolyással lesz. A rothadt szőlőt már a mult héten szedték. Hogy ebből az előszüretből nem kerül ki valami kiváló ital, az nagyon természetes. Az általános szüret valószínűleg még szeptemberben kezdetét veszi. A bor ára a rossz időjárás folytán emelkedik.

Lövöldöző szabó. Waldhauser Lajos zalaegerszegi szabó két Jálies testvérrel kirándult a közeli Bécslai csárdába egy kis gondülőzre. Miután ott alaposan felöntöttek, este felé haza bandukoltak. Itt valami csekélység fölött hajbakaptak, a két Jálies alaposan döngette Waldhausernek az oldalát, ami ellen ez kétségbeesetten védekezett, de kevés sikerrel. Mikor Waldhauser

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mintogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— korona.

látta, hogy amazok támadásai ellen nem tudja magát kellőképpen megvédeni, ezek meg azon igyekeztek, hogy az ütlegetek lehetőleg szaporítsák, kétségbeesésében forgópisztolyt rántott elő s azzal olyan ügyetlenül lőtt, hogy balkezének mutató ujját keresztül lőtte. A súlyosan sebesült ügyetlen szabót beszállították a helybeli kórházba.

A gomba. Valamikor Göcsej valóságos gombországa volt. A népnek megszokott tápláléka volt a szárított vergánya, amelyből nyáron át annyit gyűjtött, amennyi tetszett. A városi piacon is olcsó volt a gomba, amelyből bőven jutott minden házhoz. Ezidén azonban alig látni vergányát a piacon, dacára annak, hogy bő termés van belőle és más városokban majdnem ingyen adják.

Beteg disznók. A sertésvész és sertésorbáné általában dühög a vármegyében. Több község van mindig zár alatt. A nép körében azután divattá kezd válni, hogy amint a hizó »gubbaszt« sietnek rajta bármilyen olcsó pénzért tudni. Akárhány ilyen beteg állat kerül közfogyasztásra. A múlt hetekben egy bazsui ember mérte ki orbános disznóit.

(Lido. — Az új Ostende.) Akik a Lido páratlan tengeri fürdőit használták az idej nyáron, elragadtatással beszélnek arról a mesés fejlődésről, mely lépten-nyomon szembeötlik. Különösen a most épült tündéri berendezésű Excelsior-szálloda emeli a Lido gyönyörűségét és kellemeit. Legujabban a galamblövész sportját akarja meghonosítani s 125,000 franknyi díjakat tűzött ki, köztük Olaszország legnagyobb díját. A löverseny-sport kedvelői szeptember 7-től kezdve gyülekeznek ide a nemzetközi löversenyekre. Fiumén át bonyolódott le tehát Magyarországon keresztül az a jelentékeny idegen forgalom, mely a Lidora vonzza a nyaralók, üdülők és szórakozók tömegét.

Teavaj hamisítása. Az utóbbi időben gyakorta előfordult, hogy a hatósági vizsgálatok a forgalomba hozott teavaj nagymértékű hamisítását derítették ki. A büntetést nem mindig kellő szigorúsággal alkalmazták, mert a teavaj ismerve nincsenek feltétlen bizonyossággal megállapítva. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter most elvi jelentőségű határozattal kimondotta, hogy teavaj jelzése alatt csak a legföljebb 16—17 százaléknyi vizet tartalmazó vaj hozható forgalomba. Amennyiben tehát valaki ennél nagyobb százaléknyi vizet tartalmazó vajat hoz forgalomba teavaj címe alatt, a fennálló törvényes rendelkezések értelmében 2 hónapig terjedő elzárással és 600 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható.

Okszerű takarmánykezelés. A földművelési miniszter utasítást dolgoztatott ki a kisgazdák részére. Az utasítás ismerteti az okszerű takarmánykezelést a téli időre vonatkozólag s rámutat azokra a módokra, melyekkel a kisgazdák takarmányt teremthetnek maguknak kora tavaszra. Így felsorolja azokat a növényeket, melyek különösen alkalmasak a kora tavaszi takarmányra s még sok más hasznos tudnivalót tartalmaz az utasítás.

Aki sikerrel akar hirdetni, forduljon az „Általános Tudósító“ (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet-körút 41., ahol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölhetnek. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Disztes ujságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknak díjmentesen.

Vásártartási engedély. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Paesa községben a már meglévő országos vásárokon kívül, minden év április hó utolsó csütörtökjén, június hó első csütörtökjén, október hó első csütörtökjén még négy országos vásár tartassék.

Jégverés. Pénteken délután négy óra felé hirtelen beborult. Vastag felhő rohant, gyanus morgással Zalaegerszeg felé. Nyugat felől tiszta volt az ég, észak és kelet felől alig egy negyed óra alatt teljesen beborult. Egy nagyot dördült a firmamentum s elkezdett hullani a jég. Mogoró és dió nagyságu jégzemek hullottak, minden eső nélkül. Egy perc alatt fehér lett a föld, úgy beborította a jég. Ekkor lezuhant a

zapor, amely szintén nagyon rövid ideig tartott. Szerencsére teljes szélesend uralkodott s a jég nem tett nagyobb kárt. A jégeső Zalaegerszegtől délnyugat felé vonult s aránylag keskeny sávban hullott le. Itt ott jelentékenyebb a kár a szőlőkben.

Lezárt községek. Besenyő és Szenterszébet-hegy községekben a sertések között orbáno betegség lépett föl szörványosan, miért is ezen községek hatóságilag zár alá vétettek.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból.

Leves, kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható, az ivó tudta nélkül.

A COZAPORNAK az a csodálatos hatása, hogy ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér, avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki s sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől mentett meg, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatalembert a jó utra és

szerencséjéhez segített és sok ember életét számos évvel hosszabbította meg.

Az intézet, mely a valódi, világhírű Cozapor tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy 1500 köszönő irattal telt könyvet díj és költségmentesen küld. A Cozapor teljesen ártalmatlan voltáért szavatolunk. Magyarul és németül levelezünk.

Ingyenpróbákat a valódi Coza-porból bérmentesen küld levélbeni felszólításra az alanti cég.

COZA INSTITUTE, 62, Chancery Lane, London 576 (Anglia).
Levelek 25, levelező lapok 10 fillérrel bérmentesítendőek.

Nyilvános áruraktárak készlete. A vármegye területén levő nyilvános áruraktárak készlete a legutóbbi kimutatás szerint volt: s pedig a csáktornyaié 7842 mm. buza, 2878 rozs, 604 zab, 14620 tengeri, 1245 liszt és 450 mm. korpa. A nagykanizsaié 7481 mm. buza, 1149 rozs, 9148 árpa, 2889 zab és 1998 mm. tengeri.

Piaci áraink a legutolsó hotivásáron 100 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor.-16l	Kor.-1g
búza		11-60	—
rozs		17-60	—
árpa		16-—	—
zab		15-50	—
kukorica		—	—

Nyilt-tér.

Fogorvos

Dr Blum Róbert fogorvos működését

Zalaegerszegen e hó 7-én megkezdi.

Rendel egész nap.

Rohitschi étvágyat szerez,
Tempel-forrás elősegíti az emésztést és szabályozza az anyagcserét.

Magyarországi nagy raktár

HOFFMANN JÓZSEF Budapest, V. Báthory-utca 8. sz.

Messaline - és „Henneberg“
Radium - selyem 1 K 50 f-től
Louisine - feljebb bérmentve és
Taffet - vámmentesen. Minta postafordultával.

Selyem

Megrendelések bármely nyelven intézendők:

an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Felelős szerkesztő: Dr Csák Károly.

Laptulajdonosok: Dr Csák Károly és Udvardy Ignác.

Egy elsőrendű

disztemetkezési vállalathoz való

teljes felszerelés,

gyázkocsival együtt jutányos árért eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Grünwald Aladár

Zalaegerszeg, Kossuth-Lajos-utca.

Ugyanott két új hálószoba tölgyfa-butor eladó.

Borsajtók,

szőlőzuzók, vetőgépek, gabona rosták, konkolyválasztógépek, Sack vas-ekék, boronák, szecska-vágógépek, pénztár-szelvények, kályhák, tüzhelyek nagy választékban kaphatók

D. Horváth Győzőnél

Zalaegerszegen.

GODDAM!

Végre egy gyorsan és biztosan ható tyukszem irtó szer.

Cook és Johnson amerikai szab.

tyukszem

gyűrűje.

1 drb 20 fillér, 6 drb 1 korona, postán 20 fillér portó. Kapható a Monarkia minden gyógyszerárában és drogeriájában.

Eladó

úgy nagyobb, mint kisebb mennyiségben való szállításra fehér és piros chasselas, valamint muskotály

csemege szőlő.

Érdeklődőknek úgy az árról, mint a szállítási feltételekről bővebb felvilágosítással szolgál

gróf DEYM birtokkezelősege, Lesenczetomaj.

A vármegyház átellenében levő
versenyáruházban

kaphatók:

utazó- és kézi bőröndök, férfi-
női- és gyermekcipők, keztyük-
harisnyák, turista ingek, és
egyéb férfi- és női divatcikk
nagyválasztékban és versenyen-
kívüli olcsó árakon.

Csemegeszőlőt

szállít 2 korona 40 fillérért
Gallai Lajos szőlőbirtokos
Lendvaujfalu, u. p. Kerka-
szentmiklós. Ládák 40 fillér
árban visszavétnak.

Bérbeadó

Diszel község határában Dabos-
major birtokomon

300 hold vadászterület.

Szarvasvadászatra alkalmas.

Singer Tóbiás, Zalaegerszeg.

HIRDETÉSEK

felvétetnek

A KIADÓHIVATALBAN.

Kerületi képviselőt

keres, gazdasági gépeinek árusítására a

„**Nicholson**“ gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN, VI., Váci-ut 17. szám.

Zacherlin

A tisztességes becsületes kereskedő éberem ügyel arra, hogy ha vevője utolérhetetlen hatásánál fogva közismert „Zacherlint” kér, ne akasszon nyakába megtévesztő surrogatumot.

Sajnos azonban, vannak másféle kereskedők is.

Ennélfogva mindenkit, aki valódi Zacherlint akar venni, nyomatékosan figyelmeztetünk, hogy utáztatoktól, melyek utóbbi időben megtévesztően hasonló üvegekben forgalomba kerülnek, az által óvakodjék, hogy pontosan ügyeljen a „Zacherlin” névre.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy a Weisz Ede-féle házban, — a vármegyház átellenében — levő iroda-helyiségemben **tűzifára**, különféle **kőszénre**, **koksza** és **faszénre** megrendeléseket felveszek. Törekvésem az, hogy a t. közönséget pontosan kiszolgáljam.

Kiváló tisztelettel

Weinberger H. és fia.

ERDÉLYI JENŐ gépész és electrotechnikus

Telefon sz. 43.

KÉSZIT:

Furott (artézi) és ásott kutakat,
rossz vagy kevés vizet tartal-
mazókat mélyít és átalakít.

Szállít és felszerel szivattyukat
kézi és géphajtásra.

Becserél meg nem felelő és régi
szivattyukat.

Mindennemű gépjavitást szakszerűen készít és felvilágosítással, költségvetéssel díjtalanul szolgál.

ZALAEGERSZEGEN.

Uj és használt szivattyukat állan-
dóan raktáron tart.

Szagtalan árnyékszék, fürdő és
mosdó berendezéseket, vízveze-
téssel vagy anélkül.

Vízvezetékek és csatornázások lé-
tesítését házak, kertek, ipartele-
pek, stb. részére.

Központi fűtéseket a legtakaréko-
sabb tüzeléssel, kisebb (3—4 szo-
bás) lakások részére is.

Fayence és mosaik lapokkal fal
és padlóburkolatokat.

Hibás berendezéseket kezeség mel-
lett átalakít.

A vármegyház átellenében levő

Versenyáruházban

kaphatók:

utazó- és kézi bőröndök, férfi-
női- és gyermekcipők, keztük-
harisnyák, turista ingek, és
egyéb férfi- és női divatcikk
nagyválasztékban és versenyen-
kívüli olcsó árakon.

Csemegeszőlőt

szállít 2 korona 40 fillérért
Gallai Lajos szőlőbirtokos
Lendvaujfalu, u. p. Kerka-
szentmiklós. Ládák 40 fillér
árban visszavétnek.

Bérbeadó

Diszel község határában Dabos-
major birtokomon

300 hold vadászterület.

Szarvasvadászatra alkalmas.

Singer Tóbiás, Zalaegerszeg.

HIRDETÉSEK

felvételnek

A KIADÓHIVATALBAN.

Kerületi képviselőt

keres, gazdasági gépeinek árusítására a

„Nicholson“ gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN, VI., Váci-ut 17. szám.

Zacherlin

A tisztességes becsületes kereskedő éberem ügyel arra, hogy ha verője
utólérhetetlen hatásánál fogva közismert „Zacherlint“ kér, ne akasszon
nyakába megtévesztő surrogatumot.

Sajnos azonban, vannak másféle kereskedők is.

Ennélfogva mindenkit, aki valódi Zacherlint akar venni, nyomatékosan
figyelmetünk, hogy utáztatoktól, melyek utóbbi időben megtévesztően hasonló
üvegekben forgalomba kerülnek, az által óvakodjék, hogy pontosan ügyeljen
a „Zacherlin“ névre.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy a Weisz Ede-
féle házban, — a vármegyház átellenében — levő iroda-helyiségemben **tűzifára,**
különbféle **kőszénre, koksza** és **faszénre** megrendeléseket felveszek.

Törekvésem az, hogy a t. közönséget pontosan kiszolgáljam.

Kiváló tisztelettel

Weinberger H. és fia.

ERDÉLYI JENŐ gépész és electrotechnikus

Telefon sz. 43.

ZALAEGERSZEGEN.

KÉSZIT:

Furott (artézi) és ásott kutakat,
rossz vagy kevés vizet tartal-
mazókat mélyít és átalakít.

Szállít és felszerel szivattyukat
kézi és géphajtásra.

Becserél meg nem felelő és régi
szivattyukat.

Uj és használt szivattyukat állan-
dóan raktáron tart.

Szagtalan árnyékszék, fürdő és
mosdó berendezéseket, vízveze-
téssel vagy anélkül.

Vízvezetékek és csatornázások lé-
tesítését házak, kertek, ipartele-
pek, stb. részére.

Központi fűtéseket a legtakaróko-
sabb tüzeléssel, kisebb (3—4 szo-
bás) lakások részére is.

Fayence és mosaik lapokkal fal
és padlóburkolatokat.

Hibás berendezéseket kezesség mel-
lett átalakít.

Mindennemű gépjavitást szakszerűen készít és felvilágosítással, költségvetéssel díjtalanul szolgál.

Képviselőt

keresek szőlőoltványok és vesszők eladására. Havonta 300 frtig terjedhető jövedelem. Részletes felvilágosítással szolgál

Szücs Sándor fia

szőlőtelepe Bihardiószeg.

Szőlőoltványárjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladom

más vállalat miatt Kemen-den levő

házamat és üzletemet, mely áll 1 bolthelyiség, 2 korcsmaszoba, pince, 1 nagy szoba, konyha, kamara és kertből.

WILLINGER ADOLF

Kemend, u. p. Ollár.

Nincs többé gabona üszög

a Numa Dupuy és Társa

magcsávazó szerének alkalmazása mellett. Már 25 éve a legjobb sikerrel használják a buzaüszög ellen, továbbá a tengeri, árpa, zabüszög és korom ellen.

Egy csomag 2 métermázsa vetőmagra 50 fillér, egy métermázsa vetőmagra 26 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok használatától és vételétől.

NUMA DUPUY és TÁRSA

Bécs, VI/I. Windmühlgasse 33.

Elárusító helyek Zalaegerszegen: Gyarmati Vilmos, Hubinszky Adolf, Fangler Mihály, Kosztelitz Miksa, Ján Ferenc, Komlós M. Miksa, Grümbaum Ferenc, Reich Samu.

Alsólendván: Tomka György, Pollák Lázár, Arnstein Benő.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Zalaármegye zalaegerszegi járásához tartozó teskándi körjegyzőség székhelyén Teskándon egy **3 szoba, 1 esetleg 2 iroda helyiség és összes melléképületekből álló lakás és kut építése** határozottatott el, melyre ezennel

versenyárgyalás

hirdettetik. A tárgyalás Teskándon **1908 évi szeptember hó 25-én a körjegyzői irodában** lesz megtartva, a tervek és ajánlatok pedig szeptember 20-ig küldendőek meg a körjegyzőség címére.

Az ajánlatok a különböző munkákra külön-külön teendőek meg, kitüntetve, hogy fuvarozás címén mily összeg számoltatik, mert a fuvar esetleg természetben szolgáltatik ki.

A munkákat legkésőbb 1909 évi szeptember hó 1-ig befejezendő, a fizetés az építés arányában három részletben történik, utolsó részlet az átvétel után fizetetik.

Építetők a beérkezett tervek és ajánlatok közül szabadon választanak, vállalkozók azonban a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Az építendő helyiség anyagára és méreteire vonatkozó adatok és az egyes feltételek a teskándi körjegyzői irodában megtekinthetők. Az elfogadott tervrajz költségét az építéssel megbízott vállalkozó viseli.

Teskánd, 1908 augusztus 25.

Ellman Béla

körjegyző.

Aki hirdetni akar

még pedig sikerrel, az forduljon az „**Általános Tudósító**” (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet-körút 41., ahol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnék. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselése, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelősége. — Díjmentes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

3638/1908.

Pályázati hirdetmény.

A zalaegerszegi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága, — az országos munkásbetegségélyező és balesetbiztosító pénztár 4908/908. számú jóváhagyása folytán — egy 1000 korona évi fizetéssel és 200 korona lakbérrel javadalmazott

nyilvántartói állásra

pályázatot hirdet.

Felhívtnak a pályázni óhajtok, hogy a kellően felszerelt kérvényeiket f. hó 25-ig a pénztárnál adják be; a később beadott kérvények nem vétetnek figyelembe.

Ezen állásra, mely a betegellenőrzéssel lesz egybekötve, pályázhat minden feddhetlen előéletű, nagykoru, magyar honosságú férfi, aki legalább 4 középiskolát elvégzett, vagy aki a könyvelésben jártas, vagy aki valamely hazai munkásbiztosító pénztárnál van, vagy volt, mint tisztviselő alkalmazva.

A kérvényhez csatolandók az erkölcsi, születési és az eddigi működést igazoló bizonyítványok.

A megválasztott tartozik állását folyó évi október hó 1-én elfoglalni.

Zalaegerszeg, 1908 szeptember 1.

Gombás István sk.,

titkár

Vörös Gyula sk.,

elnök.

Vadászok figyelmébe

ajánlom nagy raktáramat új és jókarban levő **vadászfegyvereket,** valamint az összes hozzátartozó cikkeket. Mindennemű varrógépek, kerékpárok, forgópisztolyok, gramfonok (beszélőgépek), takaréktűzhelyek és mindennemű alkatrészek. — Nagy javító műhely.

Szíves támogatást kér

HORVÁTH IMRE

műlakatos és varrógép-kereskedő.

Eladó

szarvasmarha széna, rozsa,
árpa és zab szalma

ÁBRÁNYI és WEISZ
gabonakereskedő cégnei
Zalaegerszegen.

Sok pénzt

takaríthat meg, aki kályhát és takaréktűzhelyeit általam javíttatja, vagy átrakatja fa-, szén- és koksztűtésre, tügmentes téglából épített tüszekrénnel. Nincs többé szén- és szénmégzés a szobákban, ha bizalommal hozzám fordulnak. 14 évig dolgoztam mint segéd bel- és külföldön, többek között Ó Fensége József főherceg alesuthi birtokán, Frigyes főhercegnél Féltoronyban, Rainer főhercegnél Badenben, Mária főhercegnőnél Hallban (Steyer), Alfonz spanyol király altmünsteri kastélyában (Felső-ausztria), hol a legnagyobb megelégedést és bizalmat nyertem.

Itt Zalaegerszegen való önállósításom óta szintén a legnagyobb megelégedésben részesültem. Ajánlom megtekintésre dús választéku raktáramat elsőrendű, esinos és olesó

cserépkályhákából.

Minél számosabb megrendelést kérve, gyors és lelkiismeretes kiszolgálást biztosítok.

Kiváló tisztelettel

BACH LAJOS

kályhás

Zalaegerszeg, Munkácsi-utca 6., Korányi-ház,
a Központi kávéház mellett.

Világkiállítás St. Louis 1907.
"GRAND PRIX".

Tisztíts csak

Jobban tisztít, mint más fémfisztítószer.

Globusz
fémfisztító kivonat

A legjobb tisztítószer a világon

Négy darab két éves
simmentháli, tenyészigazol-
vánnyal ellátott kiváló fajú

tenyészbika

mérsékelt árért eladó.

Steiner Simon

birtokos Pusztaváliczka, u. p. Söjtör.

Ha elegánsan és olesón akar öltözködni
ugy forduljon

a „Kalap Királyhoz,”

mert neki óriási raktára van
kalap-, ing-, nyakkendő-, férfi és gyermek öltönyök és felöltőkől.
Dus választék valódi amerikai, schewreaux férfi, női, gyermek cipőkben!
Megtekinthető vétel kényszer nélkül!
Pontos kiszolgálás! Olesó árak!

Mély tisztelettel
Korein Viktor.

BUZIÁSI PHÓNIX
ÁSVÁNYVIZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál.
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESÍTETT.
RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALIVIZ.
Orvosilag ajánlva. Orvosilag ajánlva.

Ivógyógymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fűvényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásának bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:
Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Értesítés.

Tultömött raktár miatt, mig a készlet tart,
finom divatos

kalap és sapkáimat

következő árakra szállítottam le:

Gyermek kalap finom gyapju	— frt 65 kr.
» » egész finom	1 frt 10 kr.
Férfi kalap	— frt 95 kr.
Uri kalap	1 frt 50 kr.
Finom nyulszór kalap	2 frt — kr.
Egész finom kalap	2 frt 50 kr.
Selyem sapka	— frt 20 kr.
Szövet sapka	— frt 35 kr.
Finom angol sapka	1 frt — kr.
Manilla és florentin szalma kalap	— frt 90 kr.
Téli sapkák nagy választékban	35 kr-tól.
Valódi hód (Bieber)	2—50 frt-ig.

Vidékre a megrendeléseket minél előbb kérem, hogy
a szállításnál fennakadás ne legyen.

HEINCZ JÁNOS
kalapos, Zalaegerszeg.

NOXIN

A
LEGJOBB
CIPŐ-
KRÉM

NOXIN

A szabadalmazott
KULCSCSAL.

Minden jobb üzletben kapható.
HOCHSINGER TESTVÉREK
BUDAPEST.

Tisztasága **30.000** koronával
szavatoltatik.

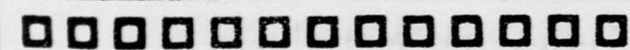

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztítsunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

Amerika.

Elutazás Havrból minden szombaton,
Bécsből minden kedden.

A francia vonal

által az amerikai vasutakra szóló jegyek
minden állomásra kaphatók.

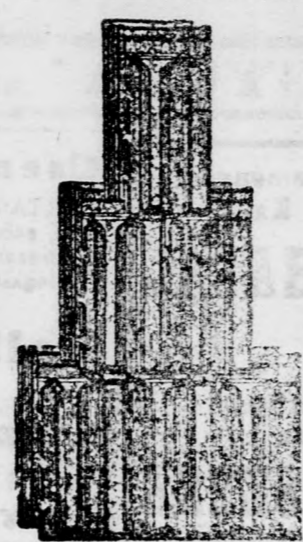
Közelebbi felvilágosítás ingyen és bérmentve csak a

Francia vonal által

Bécs IV. Wiedener Gürtel No/6. (A Déli és államvasutak állomásával szemben.)

Tessék a címre vigyázni!

(Hirdetési jog a m. kir. Belügyminiszter által 113.874/904 sz. a. engedélyezve.)

BOHN M. és TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e
— szakmában Ausztria-Magyarországon a —

BOHN-féle TÉGLAGYÁRAK

NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

Alapították 1864. Legelőkelőbb referenciák,

50 millió évi gyártás

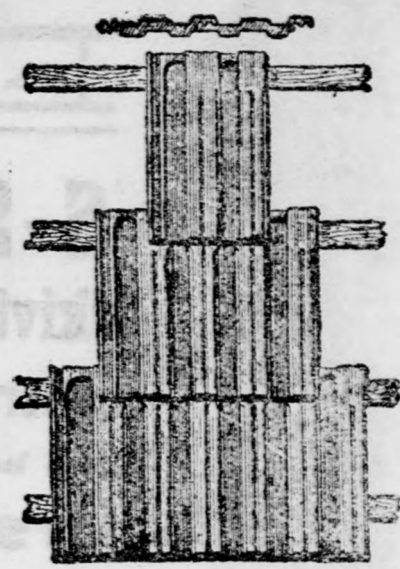
a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő
cserepekből, vasoxyd természetes vörös szín-

ben vagy kátrányozva

Nagykikindai
gyártmány. Bohn-féle
szabad. biztonsági átfedő
cserép 272. szám.

Gyártmányok: Bohn-féle szab. biztonsági átfedő cserepek. Legelőcsőbb, legszebb tetőzet

Képes ájegygek és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Zsombolyai gyártmány.
Szabad. biztonsági pr éselt
átfedő cserép 253. szám.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázolószer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle fehér »Glazur« fénymáz 90 f.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 f.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók: Ján Ferenc cégnél Zalaegerszegen.
Molnár Ignác cégnél Keszthelyen.

A hölgyközönség figyelmébe!

Az őszi saison ujdonságai, világhírű
zsolnai posztók, valódi angol ruha-
kelmék, női felöltők óriási választék-
ban, remek kivitelben,
raktárra érkeztek.

Szives megtekintést kér

REISINGER és EISNER

divatáruházába.

Grünbaum Ferenc

mész- és téglagyára

ajánl helyben gyártott, legjobb minőségű

meszet és téglát

Megrendelések a legpontosabban és gyorsan eszközöltetnek.

Városi iroda:

ZALAEGRSZEG. KOSSUTH LAJOS-UTCA II.

LEOPOLD GYULA

hirdetési irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41. 200 rept. hirdetés költségkalkuláció

GARVENS-SZIVATTYUK

rendkívül olcsók, csak elsőrendű minőség.

Kérjen határozottan: **Garvens-szivattyut**

Garvens-művek, WIEN XX/2.

levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TYUKSZENHALÁL

Tyukszemet, borkeményedést azonnal eltávolít a Kaiser-féle

ára 70 fillér.

A legjobb és legerősebb sósorszesz az

ERŐ SÓSORSZESZ

ára 2 K, 1 K és 30 fillér.

Postán szállítja utánvét mellett a **KOSMOS** vegyszert és kozmetikai laboratórium.

GYÖN, BAROSS-UT.

BÉLHURUT

(hasmenés), gromogörres legjobb gyógyasere a **BARTA-féle fekete áfonya-gyógybor**, kapható gyógyszerüzletekben, 5 üveget 8 K-ért bérmentve szállít.

Felkai Konzervgyár, Barta József

Felka (Sopronmegye). - Kérjen árjegyzéket!

LATSCHÉK VILMOS

elismert legolcsóbb, legszolidabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruház

Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

DIGESTOL GLÜCK

Bebé 2 kor.

Postai utánvéttel „FÉHER GALAMB” gyógyszerüzlet

BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93

Kapható minden gyógyszerüzletben és drogeriában.

Meglepő haladás!

FICHTENIN

a legkiválóbb, szabadalmilag védett szer, mely mindenféle beteg a lakásban ép úgy, mint mindennemű hernyó, vérszívó levetető és egyéb kerti- és völgényben kártékony állatokkal és azok petéit azonnal megöli.

Legmegbízhatóbb védelem szőlő és fáras ellen.

Használati utasítás cseriál való eljárás mellett biztosítja a feltétlen eredményt.

Veszerképviselőik Magyarországon részére: **DIAMANT és VADAS**

Budapest, VII., Damjanich-u. 36. - Telefon 21-51.

BOGDANY

Szerencséje paratlan!

Vásároljunk osztály-sorsjegyet csakis

BOGDANY S.

Magosi sorsjegyiroda s. r. t. - nál

BUDAPEST, KAPOLY-KÖRÚT 29.

KÉZPASZTÁJA

Dr. KOVÁCS

1 nap alatt minden kellemetlen szaga K 1-2-ért

Dr. KOVÁCS gyógyszerüzlet

Budapest, Gőz-körút 17.

„Folteltő-áttörő” ingyen.

Ha fáj a feje használjon azonnal

Beretvás - MIGRAIN - pasztillát,

mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet.

1 doboz 1 kor. 20 fillér. - Minden gyógyszerüzletben és drogeriában kapható.

BERETVÁS TAMÁS KISPEST, Kőszegi utca 2

ingyen postai szállítással 2 doboz rendelésért.

Dr. KOVÁCS I.

Magosi sorsjegyiroda s. r. t. - nál

BUDAPEST, KAPOLY-KÖRÚT 29.

KATZER

Magosi sorsjegyiroda s. r. t. - nál

BUDAPEST, KAPOLY-KÖRÚT 29.

A botfal urodalom

tüzifa eladása

Zalaegerszegen

Gyarmati Vilmosnál.

Szilvát

minden mennyiséget megveszek

REICH SAMU

pálinkanagyfőzde-tulajdonos

ZALAEGERSZEG.

68. év óta fennálló rőfös és posztó üzletemet feloszlatom.

Kartonok, vásznak, chiffonok, férfi és női szövetek, ágyneműek, asztalkendők, terítők, szőnyegek, függönyök, paplanok, takarók, pokrócok és minden e szakmába vágó cikkek közül álló dúsan felszerelt raktáramat,

az üzlet feloszlata céljából hatóságilag engedélyezett

végeladás

útján mélyen leszállított áron kiárusítom.

Gabonaszakok és vízhatlan ponyvák legolcsóbb árban kaphatók.

Teljes tisztelettel

Weisz Sándor.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR R. T.

vasöntöde, gép- és rézműgyár, BUDAPEST, V., Csáky-u. 3.

SPECIÁL-GÉPGYÁR: szeszgyárak és szeszfinomítók

élesztőgyárak

keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

teljes gépészeti berendezése.

Átalakít meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs, 1904. Nagy állami érem. Legnagyobb kitüntetés.